

K JUBILEU JAROSLAVA SEDLÁŘE

V lednu letošního roku oslavil své kulaté životní jubileum docent PhDr. Jaroslav Sedlář, CSc. (* 17. 1. 1936 v Březolupech). Do oblasti české kultury se zapsal jako uznávaný teoretik výtvarného umění a vysokoškolský pedagog. Po absolvování brněnské Vyšší uměleckoprůmyslové školy (1951–1955) studoval dějiny umění na Filozofické fakultě UJEP (1955–1960). Jeho budoucí úspěšnou kariéru v oboru nejvíce ovlivnili profesori PhDr. Albert Kutal a PhDr. Václav Richter. Studium završil diplomovou prací monografického zpracování umělce Františka Řehoře Ignáce Ecksteina, jeho malířské dílo na území Moravy. S titulem doktor filozofie se stal pedagogem na své „alma mater“, kde setrval a působil plných 43 let (1960–2003).

V roce 1978 mu byl udělen titul *Candidatus scientiarum* (monografie o Bohdanu Lacinovi), v roce 1986 získal titul docenta (habilitační práce na téma „K problémům hermeneutiky moderního umění“, publikace „Realistické malířství 19. století“, Bohdan Lacina), v roce 1992 v obnoveném habilitačním řízení uspěl s rozšířeným spisem o realistickém malířství 19. století. Pod jeho pedagogickým vedením prošlo studiem na FF UJEP a posléze FF MU přes 160 diplomantů, kteří se v převážné většině velice dobře uplatnili v oboru dějin umění díky vysoce odbornému poučení. Přednášky docenta J. Sedláře obsahovaly mnoho okruhů – obrysy dějin umění, dějiny egyptského umění, dějiny malířství italského quattrocenta, dějiny českého a evropského moderního umění, výstavba obrazu z hlediska výtvarného ad. Studenti dějin umění měli možnost seznamovat se s obsáhlým spektrem informací a množstvím vědecky důsledně zpracovaných studií, jejichž význam a široké souvislosti jim pomáhaly ke zdařilé orientaci v tomto oboru.

Kromě pedagogických povinností se doc. PhDr. Jaroslav Sedlář, CSc. zabýval mnoha dalšími výzkumnými úkoly, které publikoval v nespočetných periodikách a spolupracoval s dalšími médii, spolky, vydavatelstvími a institucemi (např. časopis *Index* Brno – 1968–1971; *Rovnost*, Brněnský večerník – 1968–1976; *Revue Universitatis* – 1968–2005; sborník *Slovácko, Uherské Hradiště* – 1959–dosud; Čs. rozhlas v Brně, *Vlastivědná společnost moravská* v Brně, ČSAV

v Praze ad.). Mimo to byl vyhledávaným poradcem a členem vědeckých rad (GVU Ostrava), redakčních rad (FF MU Brno, Slováké muzeum Uherské Hradiště, nákupních komisí (např. Uherské Hradiště, Hodonín, Ostrava, Nové Město na Moravě), byl členem poradního sboru rektora MU v Brně, členem pro udělování vědeckých hodností při Ústavu teorie a dějin umění ČSAV v Praze, členem Umělecko-historické společnosti při ÚDU ČSAV v Praze ad.).

Ve zmíněném záběru vědeckých aktivit stačil ještě absolvovat řadu zahraničních studijních pobytů, z nichž zpracovával další materiály, zprávy, studie i přednáškové referáty (1966 – Paříž, stáž na *L' Ecole de Beaux – Arts*, téma moderního světového a francouzského umění; 1990 – Řím, *Ministero degli affari esteri/ Direzione generale delle relazioni culturali*, studium antického, renesančního, barokního a moderního umění; 1997 – Vídeň, Rakousko, studium rakouské moderní architektury, malířství a sochařství 19. a 20. století; opakovaně další evropské státy např. Německo ad.). Už z tohoto výběrového výčtu je třeba s obdivem hodnotit vědecké úsilí docenta Sedláře, přičemž ještě stačil být odborným poradcem a spolupracovníkem při mnoha výstavách, jejichž kurátory byli často i jeho bývalí žáci, dále také přispíval svým podílem tematických výzkumů do umělecko výtvarných kapitol v regionálních publikacích. Je tedy přirozené, že osobnost tohoto významu si vysloužila pozornost formou mnoha textů hodnotících jeho přínos do dějin výtvarného umění (např. *Opuscula historiae artium* F 40, *Studia minora facultatis philosophicae, Universitatis Brunensis, Annus XLV, Almanach – Sedmdesát let Semináře MU Brno 1927–1997*; *Slovácko XXXVIII, Uherské Hradiště*; *Slovník filozofů*, MU Brno; *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců*, Chagall, Ostrava; *Grove Art Online* Oxford University Press 198 Madison Avenue, New York).

Stejně tak je třeba připomenout, že obdržel několik plaket a medailí (1978 – Janáčkovu hudební Lašsko, Frýdek – Místek, 1979 – Slováké muzeum, Uherské Hradiště, 1986 – FF UJEP, Brno, stříbrná medaile, 1991 – MU, Brno, bronzová medaile).

Docent Jaroslav Sedlář i přes svůj široký záběr studia světového výtvarného umění nikdy nezapomněl na své kořeny v oblasti Uherskohradištska

a Slovácka. Vždycky se zajímal o umělce jihovýchodní Moravy a ve svých písemných studiích jim věnoval velkou pozornost (např. Vladislav Vaculka). V bohatém záběru také zpracovával regionální umělecko-výtvarné vývojové tendence v zajímavých souvislostech a objevných zprávách. Přestože je ve slovníkových heslech uváděn jako brněnský výtvarný teoretik, neztratil kontakt se svým rodným krajem. Je také pamětníkem toho, když na přelomu 50. a 60. let minulého století budoval PhDr. V. Jůza v Uherském Hradišti Galerii Slováckého muzea, a dodnes je jejím spolupracovníkem. Za to všechno mu patří poděkování a přání ještě mnoha let naplněných bohatou vědeckou činností.

Marie Martykánová

Bibliografie

Soupis zahrnuje odborné studie, referáty, zprávy a recenze publikované v letech 1960–2006 v podobě devíti knižních publikací, rozsáhlejších i kratších odborných studií ve sbornících, časopisech, encyklopediích a mezinárodních slovnících, v denním tisku a v univerzitních periodikách, podepisované plným jménem, pouze sporadicky zkratkou jř, (jsř), JSe. V soupisu jsou použity následující zkratky: ČMM – Časopis Matice moravské, SPFFBU–Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity, KAM–Kam v Brně za kulturou, Prostor–Prostor Zlín, Výtvarné umění, film, architektura, urbanismus, divadlo, poesie, ROK–Revue otevřené kultury, U – Univerzitní noviny, SČF–Slovník českých filozofů.

1. Diskuse o srpnové neděli na universitě, in: Mladá fronta 17. 4. 1959.
2. STM na universitě, in: Mladá fronta 26. 2. 1959.
3. František Řehoř Ignác Eckstein. (Diplomová práce), 220 s. – Masarykova univerzita, fakulta filozofická. Brno, 1960.
4. K dílu brněnského malíře F. Ř. I. Ecksteina na Velehradě, in: Slovácko II (1960), s. 9–22. Uherské Hradiště.
5. Výstava kreseb z majetku Moravské galerie v Brně, in: Mladá fronta 10. 1. 1960.
6. K ikonologii Ecksteinovy fresky v zámku Miloticích u Kyjova, in: SPFFBU F 5, Brno 1961, s. 341–348.
7. K brněnskému dílu F. Ř. I. Ecksteina, in: Brno v minulosti a dnes, IV (1961), s. 125–136.
8. Eduardu Milénovi, in: U 61 (IV), č. 5, s. 4.
9. Výstava díla Bohumila Kubišty, in: U-61 (IV), č. 2, s. 3.

10. J. V. Hakl, Kresby, akvarely, oleje, sklomalínaty, dekorační tkaniny, in: Výstavní katalog (úvodní text). Dům kultury a osvěty, Velké Meziříčí, 1961.
11. Problémy kolem tvůrčí skupiny „Umělecká beseda“, in: U-64 (VII), č. 5–6, s. 5.
12. Pozdně gotická socha sv. Vavřince, in: Umění XIV (1966), č. 3.
13. Neznámý dopis Emila Filly, in: Umění XIV (1966), č. 4.
14. H. C. L. Jaffé, Die Malerei 20. Jhdt. (recenze), in: SPFFBU F 10, Brno 1966, s. 101–102.
15. K problémům hermeneutiky moderního malířství, in: SPFFBU F 10, Brno 1966, s. 63–81.
16. Umělecké památky městečka Lomnice u Tišnova (monografie). MNV Lomnice 1966, 27 s.
17. Recenze monografie Umělecké památky městečka Lomnice u Tišnova. Vlastivědný věstník moravský XXII (1970), č. 1, s. 133.
18. Ilustrace Bohdana Laciny k Máchovu Máji, in: SPFFBU F 11, Brno 1967, s. 51–58.
19. Příspěvek k dílu F. Ř. I. Ecksteina. (Freska v zámecké kapli v Kravařích u Opavy), in: Umění XV (1967), č. 4, s. 421–426.
20. Maeghtova fondace v St. Paul de Vence v jižní Francii, in: SPFFBU F 11, Brno 1967, s. 112–113.
21. Dvě výstavy v Domě umění, in: Rovnost 25. 10. 1967.
22. Pozdní gotika v Kroměříži, in: Rovnost 26. 10. 1967.
23. Fotografie a veselé kresby, in: Rovnost 14. 11. 1967.
24. Seydlovy veselé taškařice, in: Lidová demokracie 18.11. 1967.
25. Pařížská pocta Pablu Picassovi, in: Umění XVI (1968), č. 1, s. 101–104.
26. H. Read, Výchova uměním. Praha 1968 (recenze), in: Index I (1968), č. 5, s. 61.
27. Johann Joachim Winckelmann 1768–1968 (Inter Nationes), Bad Godesberg 1968 (recenze), In: SPFFBU F 12, Brno 1968, s. 132–135.
28. K poslání galerií v soudobé kultuře, Index I (1968), č. 4, s. 21–25.
29. Několik památek pozdně gotické plastiky, in: Umění XVII (1968), č. 2, s. 194–199.
30. Na okraj Tikalova raného díla, in: SPFFBU F 12, Brno 1968, s. 93–104.
31. Návrat Josefa Šímy, in: Index I (1968), č. 9, s. 18–21.
32. Nová galerie v Brně, in: Index I (1968), č. 7, s. 58.
33. 500 let černého umění, in: Index I (1968), č. 10, s. 58, zn. (jř).

34. 1486 přišel do Brna knihtisk, in: Rovnost 7. 11. 1968.
35. Výstava nadějného malíře, in: Rovnost 14. 11. 1968
36. Horácký salón, in: Rovnost 7. 8. 1968.
37. Naivní? Lidové? in: Rovnost 5. 8. 1968.
38. Kupkům výběr v Moravské galerii, in: Rovnost 4. 6. 1968.
39. Krajinař Jan Trampota, in: Rovnost 29. 5. 1968.
40. Znamenité fotografické dílo (Výstava zakladatele světové umělecké fotografi J. E. Steichena), in: Rovnost 16. 5. 1968.
41. Brun U dobrého pastýře, in: Rovnost 17. 4. 1968.
42. Nová citlivost, in: Rovnost 11. 4. 1968.
43. Naděžda Plíšková v Minigalerii, in: Rovnost 5. 4. 1968.
44. Nad brněnským salómem, in: Rovnost 11. 1. 1968.
45. Fotografie krajin a vesnic (J. Vajdiše), in: Rovnost 25. 1. 1968.
46. Grafické listy A. Opitzte, in: Rovnost 19. 1. 1968.
47. K úloze umělecké kritiky (Polemika s výbo-rem SČSVU v Brně), in: Rovnost 14. 3. 1968.
48. Tikalovo malířské dílo 1944 -1958, in: SPFFBU F 13, Brno 1969, s. 43–53.
49. Úsilí o syntézu v díle Bohdana Laciny, in: Výstavní katalog, Havlíčkův Brod 1969.
50. Obraznost Bohdana Laciny, in: Pochodeň 73/1969, s. 27.
51. Pětašedesátiny Alberta Kutala, in: Rovnost 11. 1. 1969, zn. (jř).
52. Kouzlo chtěného (K výstavě Vladimíra Prec-líka v Moravské galerii v Brně), in: Pochodeň 28. 5. 1969.
53. Hudební motivy v díle Bohdana Laciny, in: Opus musicum 5-6/1970, s. 136–142.
54. Bohdan Lacina, in: Obelisk (edice Situace), Praha 1971, 27 stran, 75 barevných příloh (cenzurou vyřazeno).
55. Nekrolog na Václava Richtra, in: Universitas 3/1970, s. 74–75.
56. Prof. Václav Richter zemřel, in: Rovnost 9. 4. 1970.
57. Nová instalace v Moravské galerii. in: Země-dělské noviny č. 175 (1970).
58. Zapomenutý obraz Alfonse Muchy, in: Umění XVIII (1970), č. 1, s. 100–102.
59. Naposledy s Bohdanem Lacinou, in: Země-dělské noviny 14. 7. 1971.
60. Rozloučení s Bohdanem Lacinou, in: Práce 13. 7. 1971.
61. Za Bohdanem Lacinou, in: Svobodné slovo 15. 7. 1971.
62. Otázka imaginace v surrealismu, in: SPFFBU F 14–15, Brno 1971, s. 329–341.
63. K nedožitým šedesátinám Bohdana Laciny, in: Čs. rozhlas, studio Brno, 18. 2. 1972.
64. Nedožité šedesátiny Bohdana Laciny, in: Rovnost 19. 2. 1972 (příloha).
65. Výročí narození Antonína Procházky, in: Rovnost 6. 6. 1972.
66. 30. výročí smrti pokrokového malíře Jarosla-va Krále, in: Universitas 1/1 1972, s. 91–93.
67. Živé umění Jaroslava Krále, in: Svobodné slovo 22. 3. 1972.
68. 30 let od smrti Jaroslava Krále, in: Čs. roz-hlas, studio Brno, 24. 3. 1972.
69. Vzpomínáme A. Procházky, in: Svobodné slovo 5. 6. 1972.
70. Před devadesáti lety se narodil...národní umělec Antonín Procházka, in: Universitas 3/1972, s. 111–113, 1 č. b. repr.
71. V. bienále užité grafiky, in: Universitas 6/1972, s. 78, zn. (jř).
72. Plastiky Jiřího Marka, in: Československý architekt 5/1973, s. 6.
73. Malířské metafory Bohdana Laciny, in: Universitas 3/1973, s. 30–41.
74. Konstantnost a proměnnost v díle Boh-dana Lacinu, in: Výtvarný život 7/1973, s. 28–29.
75. Les motifs musicaux dans l'oeuvre de Boh- dan Lacina, in: SPFFBU F 16, Brno 1973, s. 187–196.
76. Přehled základních dat o životě a díle profe- sora Bohdana Laciny, in: SPFFBU F 17, Brno 1973, s. 187–189.
77. Slavonice. Odeon (edice Městské pam. rezerva- ce), Praha, 1973 (spoluautor J. Sedlářová), 232 s., 4 barev. a 186 čb. přílohy (autor foto a příloh J. Sedlář).
78. Recenze monografie o Slavonicích, in: Rov- nost 29. 12. 1973; dr. Václav Richter.
79. J. Sedlář-J. Sedlářová: Slavonice. Praha 1973. In: Jihočeský sborník historický XLIII (1974), č. 2-4. České Budějovice 1978.
80. Recenze monografie o Slavonicích (So zu lesen im Buche „Slavonice“, S. 90, von J. a J. Sedlářovi, in der deutschen Übersetzung von E. P.). Ella Polly, in: Der Südmährer, Zeitschri- ft für Kreise Znaim, Nikolsburg, Zlabings, Neubistritz; 48. Jahrgang, Heft 2, Februar 1996 (Zlabingser Ländchen, Schriftleitung des Heimatbriefs: Hildegard KRAFKA, Sudetens- tr. 55, 72622 Nürtingen. s. 138–141.
81. Čtyřicátá léta v díle Bohdana Laciny. Huma- nismus jako integrující princip Lacinovy poetiky, in: SPFFBU F 17 (1973), s. 15–54.
82. Výstava Bohdana Laciny, in: Rovnost 3. 5. 1973.

83. Grafika Jarmily Totuškové, in: Rovnost 31. 5. 1973.
84. Grafička J. Totušková, in: Svobodné slovo 1. 6. 1973.
85. Vytvářet nové životní prostředí. Národní umělec Jiří Kroha osmdesátiletý, in: Rovnost 2. 6. 1973. (sobotní příloha), 5 č. b. repr.
86. Výstava malíře A. Hudečka, in: Rovnost 14. 8. 1973, s. 15.
87. B. Lacina a realismus, in: Svobodné slovo 5. 10. 1973.
88. K 90. výročí narození Otakara Kubína, in: Rovnost 20. 10. 1973 (příloha).
89. Malíř klasické uměřenosti, in: Svobodné slovo 22. 10. 1973.
90. Vzpomínka na Bohdana Lacinu, in: Práce 3. 11. 1973 (nedělní příloha)..
91. Malíř lesa a přírody, in: Svobodné slovo 13. 11. 1973.
92. Dílo Bohdana Laciny, in: Tvorba 21. 11. 1973, s. 15.
93. Počátky moderního umění a fauvismus, in: Universitas 5/1974, s. 53–63,
94. Drápalovy keramické portréty, in: Universitas 6/1974, s. 99–100.
95. Vrzal Bohumil, in: Výstavní katalog, Ateliér Art protis, Vlněna, Brno 1974.
96. Vrzalová Marcela, in: Výstavní katalog, Ateliér Art protis, Vlněna, Brno 1974.
97. Art-protisy B. a M. Vrzalových, in: Tvorba 31. 7. 1974.
98. Paul Gauguin. Pallas, Bratislava, 1975, 12 s., 69 čb., 16 barev. repr. I. vyd.(náklad 10.000); II. vyd. 1976 (náklad 10. 000); III. vyd. 1979 (náklad 25.000).
99. Recenze knihy Paul Gauguin. in: Smena 12. 12. 1975.
100. Recenze. Úspěšná monografie o Gauguinovi, in: Rovnost 28. 12. 1975.
101. Antonín Slavíček. Pallas (Malá galéria), Bratislava, 1975 (monografie), 64 s., 16 barev. a 3 čb. repr.
102. Umělec moderního realismu Vincenc Makovský, in: Rovnost 31. 5. 1975 (sobotní příloha).
103. Michelangelo Buonarroti, in: Rovnost 4. 10. 1975 (sobotní příloha), s. 3.
104. O česko-slovenské vzájemnosti vo výtvarnom umení, in: Výtvarný život 1/21 (1976), s. 12–16, 163.
105. Plastiky Bohdana Laciny, in: SPFFBU F 18, Brno 1976, s. 33–39.
106. Za Františkom Foltýnom, in: Universitas 5/1976, s. 106–107.
107. Počátky ilustrační tvorby Bohdana Laciny, in: SPFFBU F 19–20 (1975–1976), s. 81–89.
108. Vladimír Drápal, grafika, in: Výstavní katalog, Divadlo hudby OKS Olomouc, 1977.
109. Výstava Drápalovy grafiky, in: Rovnost 9. 2. 1977, s. 5.
110. Nedožitě pětadesátiny B. Laciny, in: Lidová demokracie 15. 2. 1977.
111. K nedožitému jubileu B. Laciny, in: Mladá fronta 15. 2. 1977.
112. Vzpomínka na B. Lacinu, in: Svobodné slovo 15. 2. 1977.
113. Nedožitých pětadesát, in: Rovnost 16. 2. 1977.
114. Jubileum Bohdana Laciny, in: KAM (v Brně) 1.- 15. březen (1977), s. 13–14.
115. Vzpomínáme na Bohdana Lacinu, in: Práce 22. 2. 1977, s. 6.
116. ohumil Kubišta. Pallas (Malá galéria), Bratislava, 1977 (monografie), 56 s., 16 barev., 2 čb. repr.
117. Josef Mánes. Pallas (Malá galéria), Bratislava, 1977 (monografie), 56 s., 16 barev., 3 čb. repr.
118. Výtvarné umění a 20. století, in: Rovnost 20. 8. 1977.
119. Výtvarné umění a 20. století, in: Rovnost 21. 9. 1977.
120. Výtvarné umění a 20. století, in: Rovnost 22. 9. 1977.
121. Výtvarné umění a 20. století, in: Rovnost 23. 9. 1977.
122. Výtvarné umění a 20. století, in: Rovnost 24. 9. 1977.
123. Levicová orientace avantgardy v českém uživatelském umění první poloviny 20. století, in: SPFFBU F 21–22 (1977–1978), s. 17–38.
124. Zasloužilý umělec Bohdan Lacina (15. 2. 1912–6. 7. 1971), in: Ročenka University Jana Evangelisty Purkyně 1965–1975. Brno 1978.
125. Poznámky k vymezení pojmu realismus, in: Universitas 3/1978, s. 12–20.
126. Vývin pojmu realizmus v umění, in: Výtvarný život 8, č. 9/23 (1978), s. 64–67.
127. Hudební motivy v díle Bohdana Laciny, in: Sborník: Hudba a výtvarné umění. Okresní vlastivědné muzeum (Vlastivědný ústav), Frýdek-Místek 1978, s. 90–102.
128. J. K. Vinogradovová, „Grafika i problémy českého umění konca XIX.–načala XX. v.“, in: Rovnost 23. 11. 1978, (recenze), s. 5.
129. Ptáme se PhDr. Jaroslava Sedláře, CSc...Co Vás v poslední době v kultuře zaujalo?, in: Brněnský večerník 26. 4. 1979.
130. Sochy Ladislava Zívra, in: Brněnský večerník 17. 5. 1979.
131. Fotografie M. Machotky, in: Brněnský večerník 22. 5. 1979.

132. Symposium zahájeno, in: Brněnský večerník 5. 6. 1979.
133. Sympozium o kritice skončilo, in: Brněnský večerník 8. 6. 1979.
134. Fotografie Miloše Budíka, in: Brněnský večerník 27. 6. 1979.
135. Maďarská grafika, in: Brněnský večerník 28. 6. 1979.
136. O parcích jihomoravského kraje, in: Rovnost 12. 7. 1979, s. 5 (recenze).
137. Fotografie všedního dne, in: Brněnský večerník 25. 9. 1979.
138. Divadlo zajímavostí (recenze výstavy Jaroslavy Pešicové), in: Brněnský večerník 27. 9. 1979.
139. K historickému vývoji pojmu realismus v umění, in: SPFFBU F 23–24. Brno 1979, s. 97–105.
140. Petr Wittlich, České sochařství ve XX. století, 1890–1945, in: Výtvarný život 5/1979 (recenze), s. 35–36.
141. Josef Brož, in: Výtvarný život 7/24 (1979), s. 19–23, 36.
142. Čtyřicáté výročí úmrtí Alfonse Muchy, in: Slovácko XXI, 1979, s. 53–54.
143. Realistické malířství 19. století. Pallas, Bratislava, 1979, 228 s., 149 čb. a 33 barev. příl.
144. Recenze. Realistické malířství 19. stol. Brněnský večerník 29. 5. 1979.
145. Recenze. Jaroslav Sedlář, Realistické malířství 19. století (Bratislava 1979, 288 s., 33 barev. a 148 čb. repr.), in: Universitas 5/79, s. 109–111.
146. Recenze. Realistické malířství devatenáctého století, in: Výtvarná kultura 4/1980.
147. Recenze. Podnětná kniha o realismu, in: Estetická výchova 80/81, roč. 21, č. 7, s. 171.
148. Recenze. Jaroslav Sedlář: Realistické malířství 19. století. in: Výtvarný život 26/1981, č. 7, s. 34–35.
149. Dítě ve výtvarném projevu, in: Slovácko XXI, 1979, (recenze výstavy), s. 63–64.
150. Impresionismus, in: Výtvarná kultura 2/80, s. 8–13, 6 čb. a 1 barev. repr.
151. Slovanská inspirace Alfonse Muchy, in: Výtvarná kultura 2/80, s. 59 – 61.
152. Otakar Hostinský a teorie výtvarného umění, in: Výtvarná kultura 4/1980, rubrika Studie a úvahy.
153. Malířství 19. století, in: Rovnost 4. 4. 1980, 1 č. b. repr.
154. Bohdan Lacina. Brno, Univerzita J. E. Purkyně 1980. 405 stran, 208 čb. a 16 barev. vyobrazení.
155. Recenze. Záslužná monografie, in: Svobodné slovo, Brno 15. 1. 1981.
156. Recenze. Dobře splacený dluh, in: Rovnost 29. 1. 1981.
157. Recenze. Věnováno Bohdanu Lacinovi, in: Lidová demokracie 12. 2. 1981.
158. Recenze. Tvorca moderny, in: Výtvarný život 5/1981, s. 35.
159. Recenze. Výskumná monografia o Bohdanovi Lacinovi, in: Lud 3. 6. 1981, s. 5.
160. Recenze. Blíženec poezie–Bohdan Lacina, in: Výtvarná kultura 3/1981.
161. Recenze. Jaroslav Sedlář, Bohdan Lacina, in: Universitas 3/1981, s. 100–102.
162. Recenze. Jaroslav Sedlář, Bohdan Lacina. in: Vlastivědný věstník moravský XXXIII/1981, č. 3, s. 391–393.
163. Recenze. Jaroslav Sedlář, Bohdan Lacina. Vydala Univerzita J. E. Purkyně. Brno 1980. 48 stran kvartu, 28 vyobrazení černobílých, 17 vyobrazení barevných, in: ČMM 100/1981, č. 3–4, s. 401–404.
164. Recenze. Jaroslav Sedlář, Bohdan Lacina. in: Umění XXX/1982, č. 2, s. 188–189.
165. Recenze. Záslužná monografia. (Sedlářov pohľad na Bohdana Lacinu), in: Nové slovo 22. 4. 1982, č. 16, s. 20.
166. Náčrt počátků umění 20. století na Moravě, in: SPFFBU F 25 (1981), s. 35–47.
167. K nedožitým devadesátinám národního umělce Františka Foltýna, in: Výtvarná kultura 6/81, s. 64, 1 čb. repr.
168. Velká Morava v sochařově díle, in: Rovnost 9. 4. 1981, (kritika výstavy), s. 10.
169. Vzpomínka na Bohdana Lacinu, in: Rovnost 7. 7. 1981.
170. Malířství XIX. století, in: Rovnost 23. 7. 1981, s. 5.
171. Konference o kritice, in: Rovnost 17. 9. 1981.
172. Moravská galerie Bohdanu Lacinovi, in: Rovnost 23. 9. 1981, s. 6.
173. O.Toman, Vasilij Pavlovič Krivoručko, in: Rovnost 6. 10. 1981, (recenze).
174. Bohdan Lacina, in: Výstavní katalog, Galerie výtvarného umění Nové Město na Moravě, Galerie výtvarného umění Hodonín, Galerie výtvarného umění Karlovy Vary, Galerie hlavního města Prahy. Nové Město na Moravě 1982, 8 stran textu, 33 čb., 2 barev. repr.
175. Malířství 19. století na Moravě, in: Výtvarný život 2/27 (1982), s. 16–18.
176. Malířství druhé poloviny 19. stol. na Moravě, in: Výtvarná kultura 1/1982, s. 63–64.
177. Jubileum Františka Viktora Mokrého, in: Výtvarná kultura 2/1982, s. 15–16.
178. Hostinský a teorie výtvarného umění, in: Pocta Otakarů Hostinskému (Sborník ze sympózia k 70. výročí úmrtí O. Hostinského-

- ho). Vydala Česká hudební společnost, Brno 1982, s. 217–220.
179. Postavení Brna v českém výtvarném umění mezi dvěma světovými válkami, in: Brno mezi městy střední Evropy. Brno 1983, s. 64–74.
  180. Miroslav Lamač: Jan Zrzavý. Odeon, Praha 1980, in: Výtvarná kultura 3/1983, (recenze), s. 24.
  181. Estetika dizajnu Mirka Nováka, in: Výtvarný život 5/28 (1983), s. 24–26.
  182. Význam Novákovy stati Estetika forem mechanických, in: Mirko Novák, filozof a estetik 3. 10.1901–16. 9. 1980, (Sborník katedry filozofie, FF UJEP), Brno 1982, s. 97–103.
  183. Spomienka na Eugena Dostála, in: Výtvarný život 10/28 (1983), s. 42–43.
  184. Ohlasy baroka v díle Jiřího Marka, in: SPFFBU F 26/27, Brno 1983, s. 67–77.
  185. Bohdan Lacina (literární scénář, 28 str. textu, natočeno dne 9. a 10. 8. 1984), in: Čs. televize 6. 2. 1986 (časopisecká informace o pořadu), vysílání proběhlo 9. 2. 1986 ve 22 hod.
  186. Uměleckohistorický sborník (úvod). Redigoval a do tisku připravil Jaroslav Sedlář. Blok, Brno 1985.
  187. Sociální umění mezi dvěma světovými válkami na Moravě, in: Uměleckohistorický sborník. Blok, Brno 1985, s. 99–126, (redigoval J. Sedlář).
  188. Recenze. Uměleckohistorický sborník, in: Lidová demokracie 14. 2. 1986.
  189. Recenze. Nové knihy 15. 1. 1986 (č. 3).
  190. Recenze. Nové knihy 12. 3. 1986 (č. 11).
  191. Recenze. Následováním hodný čin brněnského Bloku, in: Výtvarný život 7/88, s. 60–61.
  192. Moravské malířství druhé poloviny 19. století, in: Slovákko XXVI/1986, Uherské Hradiště, s. 130–132.
  193. Literatura o díle Stanislava Lolka, in: SPFFBU F 28–29, Brno 1986, s. 19–29.
  194. A. M. Rodčenko, Stati, vospominanija, avtobiografičeskije zapisky, pisma. Moskva 1982, 221 s., 8 čb. ilustr. v textu, 89 čb. a 15 barev. repr. na přílohách, in: SPFFBU F 28–29, (recenze). Brno 1986, s. 61–63.
  195. Kategorie prostoru a novověké malířství, in: Filozofie v dějinách a v současnosti. Sborník katedry filozofie FF UJEP. Brno 1987, s. 127–135.
  196. Obrazy Miroslava Štolfy (Les peintures de Miroslav Štolfa), in: SPFFBU F 30–31, Brno 1987, s. 105–115.
  197. Jiří Eliška, in: Výstavní katalog (Úvodní text); Galerie Jaroslava Krále. Dům umění v Brně 17. 1.–19. 2. 1989, 2 s.
  198. Secesní grafika Bohumíra Jaroňka, in: „30 let krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody v Brně“. (Sborník), Muzejní a vlastivědná spol., Brno 1989, s. 130–153.
  199. Výtvarné umění na Uherskohradištsku 1860–1980, in: Slovákko XXX (1988), Uherské Hradiště 1990, s. 171–184.
  200. Noví divokí a postmoderna, in: Výtvarný život 7/90, s. 27–33.
  201. Michelangelo a Sixtinská kaple, in: Věda a život 9/90, s. 22–25.
  202. Proměny znázornění prostoru v novověkém malířství (Les métamorphoses de la figuration de l'espace dans la peinture moderne), in: SPFFBU F 32–33/1988–1989, s. 45–61.
  203. Cyrilometodějské umělecké památky v Římě, in: Slovákko XXXII/1990, Uherské Hradiště, s. 131–135.
  204. Nedožitě jubileum Václava Richtra, in: Slovákko XXXII, 1990, Uherské Hradiště, s. 141–142.
  205. Dějiny umění, in: Ročenka Masarykovy univerzity. MU Brno, 1991.
  206. Jan Steklík (5. 6. 1938 v Ústí nad Orlicí), in: EKO 4. 1/1991, s. 18–22, 4 čb., 3 bar. repr.
  207. Dva proudy v postmodernismu (Poznámky k italskému umění současnosti), in: Bulletin Moravské galerie v Brně, 47/1991, s. 69–72, čb. repr. 70, 71, 71, 72, 72.
  208. Josef Šíma, in: Opus musicum 5/91. s. 32.
  209. Krajinomalba, Hledání domova, in: EKO 2/1991, s. 16–21, 4 čb., 5 barev. repr.
  210. Umělecké památky (spoluautor J. Sedlářová), in: Vlastivěda Moravská – Uherskohradištsko. Muzejní a vlastivědná společnost v Brně a Slovákko muzeum v Uh. Hradišti. Brno 1992, s. 357–377, 8 čb., 6 barev. repr.
  211. Samodružné krajiny, in: R O K (Revue otevřené kultury), č. 3/1992, s. 5–11, čb. repr. 4, 7, 9, 11, 13, 16.
  212. O původu umění, in: Vývoj osídlování Československa hlavně Moravy. Teze ke krajině, sídlům, kultuře a práci v populaci od paleolitu po Velkou Moravu. Sborník z konference, konané dne 10. února 1993 na katedře geologie přírodovědecké fakulty MU, Brno 1993, s. 29–30.
  213. Krajinomalba jako projev hledání domova (Přírozený názor na svět v italském renesančním malířství), in: SPFFBU F 34–36, Brno 1992, s. 161–177.
  214. Sochař Nunzio di Stefano, in: SPFFBU F 34–36, Brno 1992, s. 214–216.
  215. Stylové proměny v českém umění 20. a 30. let v Brně, in: Bulletin Moravské galerie v Brně 4–9, k 750. výročí udělení městských práv

- Brnu („Výtvarné Brno 1918–1938“). Brno 1993, s. 9–26, 16 čb. a 8 barev. repr.
216. Eugen Dostál, in: Brno 1243–1993... „Brněnská věda a umění v meziválečném období (1918–1938) v evropském kontextu.“ MU, Brno 1993, s. 121–123.
217. Meziválečná umělecká avantgarda v Brně 20. a 30. let, in: Brno 1243–1993... „Brněnská věda a umění v meziválečném období (1918–1938) v evropském kontextu.“ MU, Brno 1993, s. 123–125.
218. Bohumír Matal, in: Universitas 3/1993, s. 59–60, 6 čb. repr.
219. Dějiny umění, in: Slavica na Masarykově univerzitě v Brně (literární věda, jazykověda, historiografie, uměnovědy). 2. doplněné vydání k XI. mezinárodnímu sjezdu Slavistů v Bratislavě 1993). Masarykova univerzita, Brno 1993, s. 95–97.
220. Bohdan Lacina (monografie), in: J. Malina a kolektiv, O tvořivosti ve vědě, politice a umění, sv. III. Nadace Universitas Masarykiana. MU, Brno 1993, s. 99–101.
221. Hesla: Bauch, J., Kremlička, R., Kubišta, B., Makovský, V., in: The Dictionary of Art. New York–London 1994.
222. Oleg Sus a výtvarné umění, in: „Oleg Sus redivivus“. FF MU, Brno 1994, s. 161–164.
223. Postmoderní malířství a architektura, in: Inspirace 4/94 (Čtvrtletník oddělení výtvarné výchovy CDVU). Brno, Masarykova univerzita, 1994, s. 18–22.
224. Hesla: in: Horová, A., Nová encyklopedie českého výtvarného umění I. Academia, Praha 1995.
225. Poetika postavantgardy, in: Bulletin Moravské galerie v Brně, 51 (1995), s. 114–124.
226. Pocta Vladislavu Vaculkovi, in: Slovácko XXXVI (1994), Uherské Hradiště, 1995, s. 173–180.
227. Ohlasy folklóru v umění 20. stol., in: Výstavní katalog, Ústav lidové kultury, Strážnice 1995, 39 s.
228. Ohlasy folklóru v umění 20. století (k 100. výročí Národopisné výstavy československé v Praze r. 1895), in: Strážnice–zámek: květen–červenec 1995; realizace výstavy a zahajovací proslov dne 30. dubna 1995.
229. Milan Dobeš, in: Universitas 1/1996, s. 51–54, 6 čb. repr.
230. Bohumil Marčák a Uherské Hradiště, in: Slovácko XXXVII (1995), Uherské Hradiště 1996, s. 215–219.
231. Hesla: in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon, K. G. Saur, München–Leipzig, 1996–2000.
232. Umělecké slohy a jejich hlavní znaky, in: ITEM (Tematická jednotka pro střední školy), č. DS 31, CERM, (Akademické nakladatelství), Brno 1996.
233. Prolog ke stálé expozici Moravské galerie v Brně, in: Bulletin Moravské galerie v Brně, 52 (1996), s. 4–14.
234. Vladislav Vaculka, in: Bulletin Moravské galerie v Brně, 52 (1996), s. 129–134.
235. Bohumil Marčák, in: Bulletin Moravské galerie v Brně, 52 (1996), s. 227–229.
236. Makovský, Vincenc, in: T.G. Masaryk a Vídeňská univerzita; T.G. Masaryk und die Universität Wien (Slavnostní shromáždění, Vídeň, 21. listopadu 1996; Akademische Feier, Wien, 21. November 1996), MU, Brno 1996, s. 14.
237. Hahn, Joseph, in: Universitas 4/1996, s. 47–52.
238. Ismy v umění 20. století, in: Universitas 1997–2005.
239. Umělecké památky, in: Moravskobudějovicko Jemnicko, Vlastivěda moravská, Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 1997, s. 441–472.
240. Podobizny t. g. masaryka ve výtvarném umění I., in: Universitas 1/1998, s. 30–38.
241. František Kaláb, in: Bulletin Moravské galerie v Brně, 54 (1998), s. 120–124.
242. Sochy a obrazy TGM a jeho podobizny na penězích a známkách II., in: Universitas 3/1998, s. 23–33.
243. Jindřich Chaloupecký. In: Slovník českých filozofů. Masarykova univerzita, Brno 1998, s. 215–216.
244. Lolek, Stanislav, odborný poradce v televizním pořadu pro Salón moravskoslezský, listopad 1998.
245. Proměny kostela a kaple v Blatnici a jejich atribuce, in: Slovácko XL (1998), Slovácké muzeum, Uherské Hradiště, s. 261–273.
246. Umělecké památky. In: Veselsko (Vlastivěda moravská), Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Město Veselí nad Moravou. Brno 1999, s. 395–483.
247. Plakáty z okruhu SVUM, in: Slovácko XLI (1999), Uherské Hradiště 1995, s. 279–298.
248. Galerie Slováckého muzea, in: Slovácko XLI (1999), Uherské Hradiště, 1995, s. 311–312.
249. Rakouské malířství mezi dvěma světovými válkami, in: Bulletin Moravské galerie v Brně, 56. (2000), s. 160–174.
250. Divišková Tamara, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 28., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 302.
251. Dobeš Josef, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 28., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 134.
252. Dobiáš Čeněk, in: Saur Allgemeines Künst-

- lerlexikon 28., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 136.
253. Dočekalová-Syslová Marie, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 28., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 190.
  254. Dohnal Karl Leopold, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 28., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 282.
  255. Doležal Rudolf, sochař, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 28., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 325.
  256. Doležal Rudolf, medailér, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 28., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 325.
  257. Dorazil František, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 29., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 35.
  258. Doré Josef, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 29., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 50.
  259. Drápal Vladimír, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 29., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 323.
  260. Dostál Karel, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 29., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 160.
  261. Dostál Lubomír, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 29., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 161.
  262. Doubrava František, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 29., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 184.
  263. Dressler (Dreifler) Alfred, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 29., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 397.
  264. Dressler (Dreifler), Franz, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 29., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 400.
  265. Dürnbeck Eduard, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 29., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 315–316.
  266. Dürnbeck Ferdinand, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 29., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 315–316.
  267. Dürnbeck Franz, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 29., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 315–316.
  268. Dürnbeck Heinrich, in: Saur Allgemeines Künstlerlexikon 29., K. G. Saur, München–Leipzig, 2000, s. 315–316.
  269. Folklór a výtvarné umění, s 59–69., in: Tradice lidové kultury v kulturním vývoji České republiky, Ústav lidové kultury ve Strážnici (sborník příspěvků ze 17. Strážnického symposia, 25.- 26. září 2001). Strážnice 2001.
  270. Neoplasticismus, in: Universitas 1/2001, s. 51–57.
  271. Kinetismus, in: Universitas 2 /2001, s. 37–45.
  272. Rozhovor s prof. MUDr. M. Novotným, CSc., Universitas 2 /2001, s. 24–25.
  273. Nový klasicismus, in: Universitas 3 /2001, s. 49–59.
  274. Umělecké památky, in: Moravskotřebovsko Svitavsko (Vlastivěda moravská), Brno 2002, s. 478–525.
  275. Lidová kultura v kulturním vývoji české republiky – kapitola IV. Ohlasy lidové kultury v českém výtvarném umění 20. století, s. 121–207, in: Lidová kultura v kulturním vývoji české republiky (Úvahy o jejím studiu a využívání), Ústav lidové kultury ve Strážnici 2002.
  276. Postmoderna, in: Universitas 1/2002, s. 41–50.
  277. Body Art, in: Universitas 2/2002, s. 53–57.
  278. Bauhaus, in: Universitas 3/2002, s. 41–49.
  279. Post-Modernims in Creative Arts in The Czech Republic and in The World, in: Litteraria Humanitas, Moderna–avantgarda–postmoderna (Sborník příspěvků ze stejnojmenné mezinárodní konference pořádané v Brně ve dnech 22.–23. 10. 2002). Masarykova univerzita, Brno 2003, s. 371–381.
  280. Hyperrealismus (Fotorealismus). in: Universitas 1/2003, s. 55–61.
  281. Design, in: Universitas 2/2003, s. 56–63.
  282. Minimal-Art, in: Universitas 3/2003, s. 41–48.
  283. Pop-Art, in: Universitas 4/2003, s. 54–63.
  284. Jak vnímáme moderní umění (anketa), in: Universitas 2/2004, s. 44–46.
  285. Zwanziger Jahre an Rhein und Ruhr. Architekturfotos von Ulrich Deimel und Petra Wittmar. Museum für Angewandte Kunst Köln. Copyright 2004 Ulrich Deimel/Petra Wittmar. Text: Dr. Jaroslav Sedlář, Brno.
  286. Nová figurace, in: Universitas 1/2004, s. 42–51.
  287. Tašismus, in: Universitas 2/2004, s. 64–68.
  288. Naše anketa–Jak vnímáme moderní umění, in: Universitas 2/2004, s. 44–46.
  289. Magický realismus, in: Universitas 3/2004, s. 50–57.
  290. Videoart, in: Universitas 4/2004, s. 53–63.
  291. Lettrismus, in: Universitas 1/2005, s. 52–57.
  292. Kubofuturismus, in: Universitas 2/2005, s. 46–54.
  293. Kinetika světla, in: Universitas 3/2005, s. 51–58.
  294. Za profesorem Leonidem Ochrymčukem (1929–2005) in: Universitas 4/2005, s. 53.

295. Impresionismus, in: Universitas 1/2006, s. 39–45.
296. Počátky moderního sochařství, in: Universitas 2/2006, s. 45–53.
297. Eduard Milén, in: Universitas 2/2006, s. 60–63.
298. Moderní sochařství od kubismu k futurismu, in: Universitas 3/2006, s. 37–45.
299. Pavel Sukdolák, in: Katalog výstavy, Pavel Sukdolák, barevné lepty a pastely, kulturní zařízení města Boskovice, zámecký skleník 23. července–31. srpna 2006, nepag.

(Z archivu J. Sedláře)

MIROSLAV KLÍMA, DESIGNÉR A SOCHAŘ

Pod tímto názvem byla v Galerii Slováckého muzea prezentována tvorba uherskohradištského výtvarníka, který se podílel na formování a vývoji českého průmyslového návrhářství a stal se jednou z uznávaných osobností tohoto oboru. Krátce po svém kulatém životním jubileu se dočkal příležitosti, aby mohl představit svou celoživotní práci a související tvůrčí aktivity v uceleném expozičním souboru. Kde jinde než v Uherském Hradišti by měl tento autor dostat takovou příležitost? Ač je zlínským rodákem (* 23. 10. 1930), s Hradištěm ho pojí druhá polovina studia a pak čtyři desetiletí pedagogické práce na střední uměleckoprámyslové škole.

V rozložení na designérskou a sochařskou tvorbu se podařilo zachytit a formulovat jak společné znaky dvou disciplín, ale také propojit společné souvislosti. Miroslav Klíma patří mezi úspěšné odchovance designérské školy Zdeňka Kováře a také sám v přirozeném vývoji přinášel nové nápady a inovace. Tato výstava byla nepochybně záslužným počinem, protože ve svém uspořádání přiblížila jak bohatý autorský profil, tak i význam průmyslového výtvarnictví zcela obyčejným lidem, kteří si tu uvědomovali, že nejen specializované technické produkty, ale i docela všední předměty každodenního používání vznikají v prostředí výtvarného ateliéru.

Do přípravy a realizace výstavy se připojili další významní partneři – Národní technické mu-

zeum v Praze (za obor designu byla kurátorkou Jana Pauly), a Design centrum České republiky, které finančně podpořilo vydání katalogu. A navíc se DC ČR rozhodlo udělit tomuto autorovi Cenu za významný přínos k rozvoji designu. Ocenění v podobě křišťálového jehlanu převzal M. Klíma 11. dubna 2006 v pražské Betlémské kapli z rukou ministra průmyslu a obchodu ČR Milana Urbana a ředitele Design centra ČR Karla Kobosila.

To všechno bylo důvodem k tomu, aby vznikl také rozsáhlý rozhovor o životě a práci.

Pane Klíma, Vy jste se původně vyučil mechanikem kancelářských psacích strojů. Mělo to už tehdy nějakou souvislost s Vaším budoucím zaměřením na design nebo to byla náhoda?

Bylo to v pětačtyřicátém roku, kdy jsem skončil základní školu. Bydleli jsme ve Zlíně v bačovském domku a našimi sousedy byli Kvasničkoví. Pan Kvasnička byl vedoucím oddělení generálních oprav kancelářských strojů u Batů. Když se s ním maminka bavila o mé budoucnosti, tak jí poradil, že z jeho oddělení odešel Antonín Fiema a zařídil si opravářskou dílničku, kde bych se mohl vyučit. Vzpomínám na ta léta rád. Pan Fiema byl nadmíru hodný člověk. Když jsem byl už ve třetím ročníku, měl jsem od něho i oprávnění k vypisování faktur. A navíc co jsem vydělal, polovinu mi nechával a ještě z té jeho poloviny za mě platil daně a nemocenskou, byl to prostě úžasný člověk. V devětačtyřicátém jsem odešel do tehdejšího Svitlu na generálky kancelářské techniky. Tam jsem byl do jara padesátého roku. To

Portrét Miroslava Klímy, 9. února 2006, foto L. Chvalkovský.

Torzo, 1985, bronz, foto L. Chvalkovský.

už jsem ve svém volném čase chodil také malovat do závodního klubu.

To malování mělo pro Vás velký význam, věnoval jste se tomu už v předchozí době? Ovlivnilo to i další rozhodnutí studovat na výtvarné škole?

Ve škole jsem byl nejspokojenější v předmětech, kde se mohlo kreslit a malovat. Asi jsem v sobě nějaké to nadání měl, proto jsem později začal navštěvovat malířské kurzy. A v tom padesátém roce se nás několik domluvilo, že zkusíme udělat zkoušky na zlínskou uměleckoprůmyslovou školu. Byli jsme přijati dva – já a Helena Trávníčková. Po několika výběrových kolech jsem byl zařazen ne na malbu, ale do oboru tvarování strojů a nástrojů, který tři roky předtím založil Zdeněk Kovář. On se na to mé přijetí díval z hle-

diska mého předchozího vyučení. Takže to byla v mém životě další náhoda, přestože já jsem chtěl být původně malířem.

Jakým způsobem vedl Zdeněk Kovář výuku? O něm je známo, že sledoval a podporoval, aby jeho studenti měli sochařské a modelářské citění, a z toho vlastně vycházela celá jeho filozofie tohoto oboru.

Kovář jako odchovanec Vincence Makovského přistupoval k průmyslovému návrhářství jako sochař. To samo o sobě by vydalo na samostatnou studii. Zřejmě pod silným vlivem svého učitele a nepochybně také z vlastní potřeby opíral podstatu designérského oboru o poznání přírodního tvarosloví. Vysvětloval nám, že příroda všechny tvary už vytvořila a ponechala ty, které se osvědčily z hlediska funkčnosti v tom nejširším významu. Říkal nám, že se dá z těch organických tvarů vystudovat dynamika, tektonika, kde jsou křivky svým vypnutím jakoby zpevňované. Probíral s námi obrovský záběr přírodních tvarů a dokázal nám je velice důkladně přiblížit i prakticky zdůvodnit. Nádherným příkladem byl třeba úkol vytvoření obuvnické univerzální trojnožky, na kterou se usazovaly šicí stroje. Kovář vycházel ze smrku, který roste na svahu, přičemž dva kratší kořeny vrůstaly do vyššího úhlu a jeden delší směrem od svahu, takže se vytvářela základna o třech bodech, které v souhrnu rovnovážných parametrů přinášely potřebnou stabilitu. Kovářova výuka se velice důkladně zabývala sochařským modelováním, dělali jsme např. lidské ruce v různých pozicích, zvětšovali jsme třeba brouky, také hlavy, ale převážně to byly přírodní tvary, které vyjadřují pevnost, tuhost, tektoniku atd. Jsem také velice vděčný za to, že jsem měl možnost už o prázdninách po prvním ročníku pomáhat Kovářovi při jeho zakázkách. Například jsem byl u toho, kdy dělal reliéfy pro architekturu. Dovolil mi poznat základní zákonitosti měřítkového zvětšování, což byla pro mě obrovská zkušenost, a což jsem mohl zužitkovávat i ve škole. Asi jsem mu vyhovoval, protože i další prázdniny a následující, dokonce i po maturitě si mě zval na své realizace.

Kdy jste začal řešit speciální designérské úkoly?

To bylo až ve třetím ročníku. V předchozích dvou ročnících jsme se zabývali jenom sochařskou modelací, a teprve pak jsme se dostávali k designu.

Vzpomenete si na první úkoly z této disciplíny?

Tak třeba ruční vrtačka, pneumatické kladivo, různá nářadí nebo jejich části. To už jsme museli respektovat funkčnost tvarů a praktickou použitelnost i z hlediska lidské anatomie. Výraz ergonomie se tehdy sice nepoužíval, ale prioritou byl požadavek na přirozené propojení tvaru s lidským tělem v různých pozicích, pohybech a úchopech. Při tvarování nástrojů jsme museli hledat nejužší spojení s funkcí lidské ruky. My jsme se dokonce učili anatomii, a to dost podrobně, abychom pochopili spojitost mezi danou přirozeností a řízeným pohybem či úmyslem. Anatomii nám přednášel MUDr. Baka-la, a my jsme poznávali velice specifické zákonitosti kosterních a svalových souvislostí. Je třeba si ovšem uvědomit, že obor designu byl zcela novou disciplínou, tak v tom poučení ještě nebyly informace třeba o nervových propojeních funkcí lidského těla, to všechno jsme museli objevovat až postupně i z hlediska vlastních zkušeností, někdy to byly docela překvapivé objevy.

A v čem byl Zdeněk Kovář pro Váš designér-ský rozvoj ještě zajímavý?

Tak například si uvědomoval, že je rozdíl mezi úchopech ruky levé a pravé. To sice trvalo ještě dlouho než se začalo respektovat přirozené upřednostnění a používání jednotlivých rukou z hlediska vývojového naprogramování člověka, ale Kovář se tím už zabýval, a s tím nás také seznamoval. I když to z dnešního pohledu ještě nebylo dokonalé, v tehdejší názoru a možnostech to bylo výjimečné.

Dá se tedy říct, že v dobách Vašeho vstupování do světa designu Vám Zdeněk Kovář předával všechno co tehdy sám věděl a tím Vám dal ty nejlepší předpoklady pro další rozvoj?

On byl skutečně obdivuhodným průkopníkem nového oboru. Tehdejší metody by se v detailním rozboru mohly dnes zdát až neuvěřitelně dramatické, ale ta jeho cílevědomost s jakou přistupoval k nám studentům i k sobě, otevírala další posuny, poznání i možnosti.

Pane Klímo, v roce 1954 po absolvování umprumky jste byl přijatý do vývojového oddělení Tatry v Kopřivnici. Měl na tom Zdeněk Kovář nějaký podíl?

Objekt, 2001, bronz, foto L. Chvalkovský.

Ano, Kovář už měl s Tatrou pracovní kontakty. Dělal pro ně například „šestsettojkou stosedmatřítku“ a další zakázky. Takže mi vlastně pomohl k dobrému uplatnění.

Jaké bylo Vaše působení v Tatře?

Dostal jsem se do vývojové konstrukce a tam mě zase potkalo jakési životní štěstí. Byl tam vedoucí Josef Svoboda. Ten dokonce jezdil do Hradiště konzultovat úkoly a záměry s Kovářem (pozn. M. M.: od roku 1952 byla zlínská uměleckoprůmyslová škola přemístěna do Uh. Hradiště). A ten Svoboda byl neuvěřitelný fanda pro design. Vytvořil mi na tehdejší dobu nepředstavitelné podmínky. Já jsem dokonce dostal obrovský ateliér. Kromě továrních úkolů jsem si mohl modelovat i volně plasticky, protože v „Kovářovském duchu“ se tu respektoval také rozvoj výtvarného citění, které se ve zpětné vazbě mohlo propojovat s designérskou praxí. Takže podmínky jsem tam měl opravdu vynikající.

Ve Vaší biografii se uvádí pracovní poměr v Tatře od roku 1954 do 1958, ale ono to bylo trochu jinak.

Jak už jsem řekl, byl jsem tam přijatý po skončení umprumky, ale také jsem musel jít na vojnu. To byla zase zásluha i Kováře, že jsem měl uzavřený pracovní poměr a zároveň rezervované místo, kam jsem se v šestapadesátém mohl vrátit. A víte, že jsem měl zase velikánské štěstí? Byl jsem z vojny propuštěný dva dny před maďarskou revolucí. Být to o pár dnů později, byl bych velice nešťastný, protože mě doma čekala moje žena.

Objekt, 2002, bronz, foto L. Chvalkovský.

Jak k tomu došlo, že jste z Kopřivnice přešel na hradištskou umprumku? Je jasné, že Zdeněk Kovář Vám dal tuto nabídku, protože za celé ty roky věděl co umíte a ověřil si Vaše schopnosti i při svých realizacích. Pedagogické zkušenosti jste ale žádné neměl.

Moc jsem si toho považoval, byl jsem velice šťastný. Později jsem si dokonce uvědomil, že Kovář, který v té době odcházel do Zlína, byl vůči mě opravdu velkorysý, protože ve škole v Hradišti ještě zůstal na jeden rok Augustin Hlávka, potom tam ještě v návstavném kurzu měl architektonická cvičení František Crhák. To byla pro mě mimořádná záležitost, za kterou vděčím osudu. Byl to pro mě přínos i z profesního hlediska, totiž že jsem mohl poznat designérskou tvorbu také z jiného pohledu, tedy z architektonického než „jenom“ ze sochařského.

Tady bych ještě chtěl zmínit Kovářem zavedené metody. Ten jeho přístup k tehdejšímu

průmyslovému výtvarnictví prostřednictvím sochařského modelování vyhovoval technologiím, kterými se tenkrát vyráběly obráběcí stroje. To bylo lití ocelolitinu, a to je technologie, která neumožňuje odlévat hranaté věci nebo rovné plochy. Kdyby se měla udělat čistě rovná metrová plocha a měla zůstat stoprocentně rovná, tak samozřejmě vevnitř a z té rubové strany to bylo žebrováno, a stejně by se to propadalo. Špatně to zatékalo tam, kde je ostrý střet dvou rovin, takže ta technologie si určitým způsobem vynutila takové měkké tvarosloví, vypnuté tvary, což zase vyhovovalo slévárenským postupům.

Pane Klímo, vraťte se k tomu nástupu do školy. Vy jste se vracel do důvěrně známého prostředí, ale v úplně jiné situaci. Navíc jste byl od šestadvaceti let vedoucím oboru?

Ne, nebyl, až o něco později. Po Hlávkovi jsem to sice převzal, ale byl jsem tam úplně sám. Pak nastoupil Zdeněk Kadlec, teprve potom jsem byl jmenovaný vedoucím oboru. To bylo vůbec pro mě období velice zajímavé a radostné, protože jsem se stal součástí kolektivu, kde jsem mohl i některé záležitosti probírat, to jsem předtím v Tatře neměl.

Ten obor byl natolik nový, že si myslím, že pro výuku budoucích designérů jste si musel určitá pravidla vytvářet sám. Také mi připadá logické, že i nadále jste byl v kontaktu se Zdeňkem Kovářem, protože ten obor se pořád dál bohatě vyvíjel.

No, ono to bylo trochu složitější, protože Kovář měl spoustu starostí s rozbíháním oboru ve Zlíně. Určitě to pro něho nebylo jednoduché odejít, ale věděl, že v Hradišti to nějak pokračuje, tak se mohl plně ponořit do svého nového působení. Takže jsem si musel nějak poradit. Studium mělo zavedené uspořádání jak jsem ho zažil sám: první dva roky bylo především kreslení a modelování prostorových kompozic, od třetího ročníku pak nastoupila návrhářská práce. Tak jsme to postupně s Kadlecem upřesňovali a obohacovali o nové záběry. Potom, když zemřel Luděk Havelka, který měl plastické hmoty, tak na jeho místo přešel Kadlec. Později se ke mně přidal Zdeněk Pavézka, ale ten dost brzy zase odešel. Někdy to bývalo dost náročné, protože jsem mival i tři ročníky dohromady, tak jsem je obcházel jak to bylo potřeba.

Takže od třetího ročníku se to točilo především kolem designu. Vy jste je musel naučit to co jste věděl sám, ale také jste určitě hledal někde další nápady, protože to šlo pořád dopředu,

Objekt, 1962–1998, olšové dřevo, foto M. Martýkánová.

a nemohl jste si vystačit se zavedeným systémem. Musel jste sebe i žáky posunovat dál a vymýšlet nová zadání. Také by mě zajímalo, jestli jste dostávali nějaké řešitelské úkoly i od výrobců.

Ano, dostávali jsme i zakázky, na kterých studenti pracovali třeba v několika skupinách a tudíž v několika variantách. To sebou také neslo určité problémy, protože výrobci to potřebovali rychle a někdy se také v jedné objednávce sdružovaly požadavky náročnější, k nimž třeba žáci mohli dosáhnout až v maturitním ročníku. To ovšem na druhé straně bylo i přínosem, protože přijížděli konstruktéři a probírali s nimi důležité praktické záležitosti. Pochopitelně, že je to nutilo, tedy

Objekt, 1999, ořechové dřevo, foto M. Martýkánová.

ty zvědavé, aby se v časovém předstihu zajímali i o pokročilejší postupy. Někdy se ve třídě objevovaly bezvadné nápady, ale problém byl pak v dosažitelné české technologii. My jsme třeba věděli, pokud jsme se k takovým informacím dostali, že v zahraničí je některá technologie na nesrovnatelně vyšší úrovni, ale u nás jsme museli respektovat danou realitu. Do toho vstupovaly i jiné vlivy a zákonitosti. Podniky sice braly na vědomí, že existuje průmyslové návrhářství, které jim může pomoci, ale mnohdy to byly finanční důvody, náročnost přípravných postupů. Pak tam byl ještě další problém. Uzavřenost trhu a jeho převážná orientace na východ poněkud brzdila

inovaci – vyrábělo se podle starých modelů dokud se prodávaly. Výrobci ani neměli nějakou výraznou motivaci, aby se předháněli, kdo přijde s něčím lepším, zajímavějším, modernějším, nebyla téměř žádná konkurence. Byly zavedené firmy a nikdo je nemohl ohrozit. Ne že by nebyly výjimky, ale ve všeobecném souhrnu to takto fungovalo. To se do určité míry i zpětně promítalo do výuky budoucích designérů. Ale stejně jsme se ve škole snažili hledat motivace k novým nápadům. Důležitý byl také individuální přístup k žákovi, poradit mu v zadaném úkolu, vést ho a probírat s ním možné varianty. Také jsem zadával úkoly, na kterých se podílela skupina několika studentů. Tak byli donuceni se doplňovat, „neopisovat“ mezi sebou, ale přinášet vlastní myšlenky a přitom respektovat přínosy druhých spoluautorů. Vznikala tam i jakási konkurence, zdravá rivalita v rámci skupiny, což byl současně i pomyslný hnací motor. To pak vyústilo třeba při klauzurních pracích, které se stávaly prestižní záležitostí. Bylo to většinou takové zaujetí, že jsme ani nesledovali čas. A to se týkalo nejen žáků, ale i mně jako pedagoga. A musím říct, že jsem měl štěstí na celou řadu bezvadných studentů.

Je mi jasné, že jste musel mít radost z toho, jak Vám ty děti pod Vaším vedením zrály. A co to přinášelo Vám?

No pochopitelně, jinak bych to nemohl dělat, ale to opravdu mělo přínos i pro mě. To co jsem dělal se studenty, všechny ty varianty, které se řešily, to bylo jako bych měl naráz tři čtyři hlavy a desaterý ruce. Každý úkol, který jsem zadal, jsem musel stejně intenzivně promýšlet. Ze začátku jsem musel studenta nechat, aby si hledal své vlastní možnosti, ale postupně jsem se musel jednak ztotožnit s jeho nápadem a také doplňovat ho ve znalostech, na které on ještě nestačil. Nejen pro žáky, ale i pro mě to byla velká škola, protože jsem si sám rozšiřoval pohled na řešení problémů včetně možných alternativ. Kolikrát jsme se „zasekli“ a hledali jsme společně východisko a novou cestu.

Pod Vaším pedagogickým vedením prošlo kolem stošedesáti žáků. Byli nějací, na které vzpomínáte?

Tak třeba, když jsem v osmapadesátém začínal, tak tam byl ve čtvrtém ročníku na oboru jenom jediný žák – Norbert Pelc. Ten nastoupil ještě za Kováře. Někdy jsem měl třeba jenom dva tři studenty. Nevím koho bych měl jmenovat, měl jsem je všechny rád. Na prvním místě si ale dovolím zmínku o tom, který ten můj obor

převzal – Vojta Anderle. To byl student výjimečný po všech stránkách, byl vždycky výborný. Jistě, že byli i další, převážná většina si dodnes uvědomuje, že na naší škole dostala ten první impuls, ty první základy k dalšímu uplatnění. A rádi na to vzpomínají, i když to nejdůležitější třeba pak dostali na vysoké škole. Napadá mě třeba Jiří Španihel. Ten se potom také dostal do Tatry v Kopřivnici a vypracoval se na vynikajícího designéra, který získal řadu významných ocenění za svou práci v mezinárodním měřítku. Já bych se ale nechtěl někoho dotknout či na někoho zapomenout. Když se dívám na seznam svých žáků, každý se mi vybaví s nějakou vzpomínkou. Poměr těch více či méně úspěšných je docela radostný. Většina z nich se v oboru dobře prosadila, mnozí z nich získali od Design centra ČR studentské ocenění v soutěži Dobrý design. Vždycky mě potěší, když slyším o jejich úspěších. Je otázka jak silná stopa je v nich otisknutá z učitele a kolik z toho je pak výsledkem jejich dalšího úsilí. To ani nechci rozebírat, jsem prostě rád, že jsem byl u jejich prvních „kroků za designem“. Ostatně ta jejich další cesta vlastního prosazení byla mnohem náročnější a těžší.

Pane Klímo, věnujme se také Vaší designérské práci. Jako pedagog jste svým studentům věnoval spoustu času a úsilí, a měl jste z toho potěšení. Ale stejně potěšení jste měl i z té vlastní práce. Když se podíváme na soupis Vašich realizací ze šedesátých až osmdesátých let, tak to je úctyhodné množství. Jak jste to všechno stíhal?

Díky tomu, že jsem postupně nasbíral zkušenosti a dostal jsem potřebný profesionální pohled na obor, mohl jsem se věnovat své práci rád a s chutí. Ale nebylo to až tak jednoduché. Kolikrát jsem chodil kolem výkresů a přemýšlel co s tím, do toho mi šly myšlenky na školu, někdy jsem i trpěl, že nestíhám, ale nakonec v tom „zdravém stresu“ se ty myšlenky tak utřídily, že jsem došel ke konečnému výsledku.

Je něco, na co jste obzvlášť pyšný nebo máte dobrý pocit, myslím z designérských řešení? Nemusí to být jediná věc, ale třeba i určitý okruh úkolů.

Ono je to odvislé od celé řady podmínek, protože jsem mohl dobrého výsledku docílit tím, že jsem třeba řešil to co mělo smysl a zajímavý rozsah. Skoro všechno jsem dělal rád a se zaujetím. Že něco z toho pak mělo větší význam a použití, to už bylo jaksi druhotné. Tak třeba rád vzpomínám na zakázku kancelářských pomůcek pro Mikov Mikulášovice – děrovačky a sešíváčky, jsou pěkné

Instalace výstavy, Galerie Slovákého muzea, 9. 2.–16. 4. 2006, foto M. Martykánová.

Instalace výstavy, Galerie Slovákého muzea, 9. 2.–16. 4. 2006, foto M. Martykánová.

M. Klíma přebírá Cenu za významný přínos k rozvoji designu, 11. dubna 2006, foto z archivu autora.

a použitelné pořadí, i když v současnosti i tady je znatelný pokrok. Ale v té době při respektování technologických možností se podařilo dílo, které uživatele nepohoršuje ani s odstupem času. Mě dost bavilo i řešení nástrojů – nože a podobné užitečné předměty, při nichž jsem mohl uplatňovat vlastní zkušenosti, pocity i to fyzické osahání. Už ve svých začátcích, to jsem byl ještě v Tatře, jsem dělal hoblíčky pro tamní modelářskou dílnu. Když jsem viděl jak tam ty makety „šmidlají“ těmi starými hoblíčky, tak jsem se snažil jim to ulehčit, aby to pro ně bylo příjemnější a efektivnější. Řešení nástrojů mělo své kouzlo – tam nešlo opomíjet lidskou ruku, která se ve spojení s tím pracovním předmětem stávala jedním celkem. A třeba u takového držadla pilky jsem musel neustále respektovat ruku v každém centimetru její hybnosti, svalů i nervových vzruchů a přenosů. To jsem musel také hodně promýšlet třeba u chirurgických nástrojů. Velice rád vzpomínám na všechny úkoly, které jsem dělal pro TESLU v Brně a ve spolupráci s Českou akademií věd – Ústavem přístrojové techniky v Brně. Byly to

fyzikální přístroje – elektronové mikroskopy, spektrometry a celá řada měřicích přístrojů, litografy. Nemohu zapomenout ani na spolupráci s LETEM Kunovice, kde jsme s kolegou Zdeňkem Kadlecem zpracovávali interiéry letounu L 410 a L 610. Ale v podstatě každý řešený úkol byl pro mě výzvou k pomyslnému souboji, kde bylo třeba zvítězit a přitom myslet na ty, kteří s tím budou pracovat, aby jim to nepůsobilo bolest či jiné problémy.

Jaký je podle Vás rozdíl mezi minulým a současným průmyslovým návrhářstvím?

Je to úplně něco odlišného, něco je k dobru, něco na škodu, alespoň si to myslím. My jsme byli zvyklí, tedy moje generace, všechno modelovat a prověřovat vlastníma rukama. V poslední době vývoj oboru postupil nesrovnatelně dál, skoro všechno se dělá přes počítače. Já vím, že se to nedá dělat postaru, ale někdy mám pocit jakéhosi odlidštění. Jsem rád, že můj nástupce na oboru Vojta Anderle učí studenty

i modelační a výtvarné zručnosti, dělají také trojrozměrné modely. Ale stejně se to nedá odklonit od nových trendů, kde počítačové programy nahrazují to usilovné hledání nejlepší varianty. Mně se zdá, že tam schází ten autentický zážitek přes své tělo. Nechci, aby to vyznělo nějak staromilsky, ale myslím si, že ten úporný vklad lidského ducha a umu by neměl scházet v žádné činnosti, všechno by mělo být v rovnováze.

Pane Klímo, k obdivu jak jste to všechno stíhal musím ještě přidat Vaši volnou sochařskou tvorbu. Co je v tom společného?

Společné je to, že asi v naprosté přirozenosti jsem vždycky chtěl vytvořit něco potěšujícího pro pohled i pro duši. Cítil jsem, že v designu je množství omezujících pravidel, co se smí či nesmí, až třeba po schvalovací moment ovlivňovaný i finančními důvody. Ale v té volné tvorbě je to postavené na svobodné vůli autora. Dám si téma a rozhoduji se sám. Pohybují se v okruhu vlastního nápadu, formy, obsahu a materiálu, tedy jeho dispozic. Pro mě volná tvorba byla také pomyslným katalogem tvarosloví pro pří-

padné uplatnění v designu, takže jedno s druhým souviselo, propojovalo se, koketovalo, dráždilo i pokoušelo. Různé tvarové kontrasty mi přinášely nové myšlenky na možné uplatnění v racionálním záměru a také ve zpětné vazbě na tvůrčí invenci, svobodu a uvolnění. Ve volné tvorbě je větší možnost rozletu a potěšení. To je vlastně i moje životní krédo, přinést lidem možnost prožitku a uvolnění fantazie. Dalším důvodem k vlastní tvorbě bylo i to, že v designu jsem musel respektovat požadavky techniků a dodával jsem vlastně občas jenom „obal“, byť také důležitý. Ale volná tvorba je jenom moje dílo, kde si sám určuji pravidla a nemusím se podřizovat žádnému požadavku. O to víc mohu myslet na citovou působnost směrem k divákovi.

Do kolekce exponátů na své souborné výstavě v naší galerii jste tedy zcela přirozeně zahrnul i volnou tvorbu, protože Vám neoddělitelně zaplňuje Váš tvůrčí život. V rozsahu těchto aktivit se objevil poměrně široký rejstřík tematických i tvarových kompozic. Byly tam plastiky zřetelně vycházející z inspirace lidským tělem, ryze přírodních tvarů, a v důrazném kontrastu pak objekty čistě geometrické. Soubor v obecném popisu jako bronzové koule jsou zpracovány s precizní přesností až přisností, je v nich racionalita, matematika s fyzikou. Jak jste se k nim propracoval?

Koule je nejčistší reprezentant měkkého tvarosloví. Tak jako krychle je představitelkou zase toho tvrdého. Mně ty rozdíl přitahovaly a dráždily. Krychle, když se jakkoliv natočí, tak se neustále bohatě vyjadřuje. Ale u té koule je to pořád stejné. Hrozně mě to provokovalo a říkal jsem si, že se s tím musí něco udělat. Byla to vcelku taková hra. Vytočil jsem si pár sádrových koulí, začal jsem do nich zasahovat, ukrajovat z nich, naklánět je, a tím jsem je tvarově obohacoval. Bylo to úžasné dobrodružství. Je pravda, že je mi bližší to měkké tvarosloví, já nevím čím to je. Proč jsou lidé schopni nosit v kapse kaštiny a s požitkem se jich neustále dotýkají? Proč si tam nedají krychličku?

Na to by asi každý člověk odpověděl, že kulatý tvar je hmatově příjemnější oproti krychli, která je pěkná a zajímavá na pohled, ale v ruce už může vadit ba dokonce bolet.

Takže vlastně i ta koule byla nedílnou součástí Vašeho zájmu o organické tvarosloví, ovšem vstupoval jste do ní poměrně brutálně, abyste rozrušil její původní fádnost.

Ale ta dřeva, která byla vystavena hned vedle, to už bylo o úplně jiném postupu, o jiném

prožitku, jiném materiálu, a byla v podstatě na rozhraní mezi organickými tvary, občas jste tam udělal důraznější zásahy, ale všechno v rovnováze. Dřeva, pokud to dobře chápu, jsou zcela samostatný okruh, ve kterém propojujete všechno, čím jste se kdy zabýval. Potěšení z materiálu je jedna věc, ale to tvarové...

Já jsem měl skoro třicet let schované dubové pařezy a trvalo to dlouho než jsem se odvážil s nimi začít pracovat. Hrozně se mi to líbilo v tom přirozeném tvaru, ale přemýšlel jsem, co by se s tím dalo ještě dělat. A tam asi začala ta představa, že z té téměř odumřelé hmoty odsouzené k zániku, by se dalo ještě něco vytvořit. Jako v pomyslném oživení, znovuzkřížení toho zbylého jádra někdejšího stromu. A tak jsem se osmělil a postupně jsem vytvářel tato díla. Vždycky jsem se snažil respektovat zákonitosti či jakousi duši toho materiálu, a pokaždé, když začínám s novým dřevem, je to pro mě obřad.

Pane Klímo, a co ty bronzové miniatury, kterým jsem si dovolila říkat amulety?

Já mám v sobě takovou potřebu či deformaci dívat se kolem sebe s otázkou: „Jak to ještě zužitkovat a nevyhodit?“ Je to prostě moje celoživotní hraní, přičemž „hračky“ si hledám a dělám sám. A tak by také bylo pro mě nepřirozené, že bych přehlédnul i ty zdánlivě nepoužitelné přebytky, které vytékají z formy při odlévání. Práce s nimi, to bylo pro mě takové cvičení fantazie.

Takže co pro Vás znamená volná sochařská tvorba?

Byla a je to pro mě určitý druh relaxace a zároveň mě obohacuje v tom hledání a poznávání bohatosti tvarosloví. Přináší mi radost a chci se o ni podělit i s ostatními lidmi.

Pane Klímo, co byste ještě chtěl říct na závěr našeho rozhovoru?

Snad jenom to, že celý můj život byl plný šťastných náhod, kterých bylo víc než tzv. kopanců. Jsem osudu vděčný za to, že jsem mohl dělat co mě bavilo a naplňovalo, že jsem mohl lidem přinášet užitek i potěšení, že jsem mohl pomoci těm mladým najít nebo i naplnit jejich životní nasměrování či uplatnění.

Čekala bych, že budete myslet i na svoje zásluhy nebo požitky, to je přece lidsky přirozené.

Já jsem člověk jako každý jiný i s mnoha chybami a slabinami, ale stejně jsem měl obrovské štěstí, že se můj život ubíral tímto směrem. A když k tomu připočítám svou ženu, nevím co víc bych si ještě mohl přát.

Vy jste byl vždycky skromný člověk, který víc rozdával než bral. Náš rozhovor byl dlouhý, zajímavý a v mnoha směrech poučný. Já tedy skončím tím, co jste řekl na samém začátku našeho povídání: „Nejdokonalejším nástrojem je lidská ruka, ale zkuste s ní utáhnout šestihranný šroub. A to už je úkol pro designéra.“

Jak skromné, jak moudré, jak výstižné!

MIROSLAV KLÍMA, designér, sochař, pedagog
* 23. 10. 1930 Zlín

1950–1954 studium na SUPŠ ve Zlíně a v Uh. Hradišti (obor tvarování strojů a nástrojů, Z. Kovář, J. Novák, K. Hofman), 1954–1958 designér v Tatře Kopřivnice, 1958–1999 pedagogická činnost na SUPŠ Uh. Hradiště (1960–1997 vedoucím oboru tvarování průmyslových výrobků).

Výstavy samostatné:

1962 Brno, Moravská galerie, (se Z. Kadlecem), 1963 Nové Město na Moravě, Horácká galerie, (se Z. Kadlecem), 1964 Hodonín, Galerie výtvarného umění, (se Z. Kadlecem), 1991 Brno, Design centrum ČR.

Výstavy kolektivní – výběr:

1959 Brno, Bratislava, Gottwaldov, 1961 Budapešť, 1964, 1966, 1968 Gottwaldov, 1968 Uh. Hradiště, 1971 Gottwaldov, 1974 Poznaň, 1977 Brno, 1979 Praha, 1985 Brno, Praha, Trenčín, 1989 Gottwaldov, 1992 Uh. Hradiště, 2002 Praha, NTM, 2003 Brno.

Ocenění:

1965 Brno, zlatá medaile MBV, 1972 Vynikající výrobek roku (za elektronový mikroskop BS 500), 1976 Technický dokonalý výrobek (za rastrovací elektronový mikroskop BS 300 a obráběcí centrum MCFH 80), 1978 Nejlepší výrobek ČSSR, vybráno pro CID 78 (za autoemisní ultravakuový mikroskop BS 350), 1980, 1982, 1986, 1990 cena Dobrý design, 1982, 1984, 1986 cena Nejlepší výrobek rezortu, 1990 Zlatá plaketa za zásluhy o rozvoj jihomoravského kraje v oblasti kultury, 1994 cena Vynikající design, 1996 cena Dobrý design, 2006 Cena DC ČR za významný přínos k rozvoji designu.

Zastoupení ve sbírkách:

Národní technické muzeum v Praze, Národní galerie v Praze, podnikové archivy v ČR, soukromé sbírky.

Soupis realizované designérské tvorby:

1959

– Převravník na sypké hmoty / cisterna na podvozku T 138 pro VZDUCHOTECHNICKÉ ZÁVODY Milevsko

1961

– Ostrička nástrojů pro CHOTĚBOŘSKÉ STROJÍRNÝ Chotěboř
– Kombinované a ploché kleště pro ZBIROVII Zbiroh

1962

– Karuselová obráběcí jednotka pro KONSTRUKTIVU Praha
– Chirurgické a dentální nástroje pro CHIRANU Nové Město na Moravě
– Pneumatická ruční plochá bruska pro KOVOFINIŠ Ledec nad Sázavou
– Průtokový ohřívač vody pro ARMATURKU Myjava

1963

– Zametač chodníků, pro KOVONU Karviná, spoluautor Zdeněk Kadlec

1964

– Krejčovské nůžky pro RETEX Ivančice
– Horské slunce pro CHIRANU Stará Turá
– Posunovací motorová lokomotiva pro ZTŠ Martin

1965

– Interiérová naftová kamna pro KOVOSMALT Filakovo

1966

– Rukojeti měřicích kalibrů pro AGROZET Prostějov
– Průtokový autokartáč pro KARTÁČOVNY Pelhřimov
– Kartáč na šaty pro KARTÁČOVNY Pelhřimov

1967

– Stavebnice měřicích přístrojů pro TESLU Brno

1969

– Elektronový mikroskop BS 300 pro TESLU Brno
– Telefonní záznamník pro TESLU Přelouč

1972

– Stavební kování z termosetu pro LISOVNY NOVÝCH HMOT Vrbno pod Pradědem
– Terminál radiolokátoru pro LET Kunovice
– Služební verze interiéru letounu L 410 pro LET Kunovice, spolupráce se Zdeňkem Kadlecem

1976

– Dvouvřetenový automatický soustruh pro VURAL Žilina

1977

– Ruční měřič vlhkosti tuhých materiálů pro VÝZKUMNÝ ÚSTAV STAVEBNÍCH HMOT Žilina

1979

– Nástrojařská frézka FGSV 50 pro TOS Kuřim
– Přístrojová deska, výplň předních a zadních dveří T 613 pro TATRU Kopřivnice

- Stolní ořezávátko na tužky pro MIKOV Mikulášovice

1980

- Stavebnice ovládacího panelu pro TOS Kuřim
- Rovinná frézka pro TOS Kuřim
- Čistič vod Blexpur pro STROJOPRAV Stará Role
- Tkací stroj Acutis 200 Žakar pro VLÁRSKÉ STROJÍRNÝ Slavičín

1981

- Aligerův mikroskop BP 3501 pro TESLU Brno
- Elektronový rastrovací mikroskop AMR 1200 B pro TESLU Brno
- Design aretačního klíče pro důlní výztuže pro JZD Staré Město
- Diazografický kopírovací přístroj pro VLÁRSKÉ STROJÍRNÝ Slavičín
- Stolní kancelářská sešivačka pro MIKOV Mikulášovice

1982

- Stolová frézka 63 NC pro TOS Kuřim
- Ložová frézka FSS 80 NC pro TOS Kuřim
- Redesign elektronového litografu BS 600 pro TESLU Brno
- Adaptér BP 3003 na proměřování rozměrů preparátů pro TESLU Brno
- Malá kancelářská sešivačka a stolní sešivačka pro MIKOV Mikulášovice

1983

- Redesign elektronového mikroskopu BS 500 pro TESLU Brno
- Lamelový usazovač kalů LU pro SIGMU Brno
- Panel skříně automatu Unsia pro SIGMU Brno
- Spádový rotační odlučovač kalů SRO 250 pro SIGMU Brno
- Rukojeť řeznického nože pro MIKOV Mikulášovice

1984

- Frézka FSSQ 50 NC pro TOS Kuřim
- Lisovací stroj Leka 160 pro VVÚ – ZŽS Košice
- Elektronový mikroskop BS 340 pro TESLU Brno
- Stolek ponorného chladiče LPCH 3 pro STROJOPRAV Stará Role
- Interiér letounu L 610 pro LET Kunovice
- Pásový odlučovač kalů pro SIGMU Brno

1985

- Koncepce staveb. systému pultových a přístrojových zařízení pro TESLU Brno, spolupráce Karel Kobosil
- Panel pozorovací obrazovky elektronového mikroskopu a Lugerova analyzátoru pro TESLU Brno

- Spektrometr záření XNA 4301 pro TESLU Zdíby

- Displeje pro programovací zařízení pro ZÁVODY SILNOPROUDÉ ELEKTROTECHNIKY Brno

- Bezobslužné obráběcí centrum BOS 80 pro TOS Kuřim

- Kancelářská děrovačka pro MIKOV Mikulášovice

1986

- Elektronový litograf ELG 604 pro TESLU Brno, spolupráce Karel Kobosil

- Elektronový mikroskop BS 341 pro TESLU Brno, spolupráce Karel Kobosil

- Spektrometr, fyzikální přístroj pro TESLU Brno, spolupráce Karel Kobosil

- Paměťový osciloskop BM 621 pro TESLU Brno, spolupráce Karel Kobosil

- Stavební kování z Termosetu pro LISOVNY NOVÝCH HMOT Vrbno pod Pradědem

- Hydraulický tkací stroj H 180 MA pro ELITEX Brno

- Automatická vysekávací linka KLP 1 a KLP 2 pro VVÚ – ZŽS Košice, spoluautor Vladimír Autrata

- Ovládací panely K AVS pro VVÚ – ZŽS Košice

- Nástrojová frézka FNC 63 celokrytovaná pro TOS Kuřim, spolupráce Ctibor Klíma

- Koncepce průmysl. designu oboru 513 a 479 pro VVÚ Košice, spoluautor Vladimír Autrata

- Interiér pojízdné veterinární jednotky, krytování vybírače sila pro JZD Bánov

- Ovládací prvky měřicích přístrojů pro TESLU Brno

- Grafika automatu Unsia I. C pro SIGMU Brno

1987

- Grafika panelu čerpacího automatu pro SIGMU Olomouc

- Systém stavebnice ovládacích panelů pro VVÚ Košice, spolupráce Ctibor Klíma

- Robotechnologický komplex s linkou LEK pro VVÚ Košice, spolupráce Vladimír Autrata, Ctibor Klíma

- Studie směrů designu automatických výrobních linek pro VVÚ Košice, spolupráce Vladimír Autrata, Ctibor Klíma

- Stolová fréza PQCv pro TOS Kuřim, spolupráce Ctibor Klíma

- Obráběcí centrum PCQV pro TOS Kuřim, spolupráce Ctibor Klíma

- Koncepční řešení frézy FGS pro TOS Kuřim, spolupráce Ctibor Klíma

- Elektronový prozařovací mikroskop BS 614 pro TESLU Brno, spolupráce Karel Kobosil

- Spektrometr BS 588 pro TESLU Brno, spolupráce Karel Kobosil
- Dětská brusle SOLOSKATE pro BOTANU Skuteč, spolupráce Ctibor Klíma

1988

- Snímač identifikačních štítků pro USIP Povážská Bystrica, spolupráce Ctibor Klíma
- Stavebnicový systém ovládacích panelů pro VVÚ Košice, spolupráce Ctibor Klíma
- Studie automatizovaných výrobních linek pro VVÚ Košice
- Studie robotizovaných technologických komplexů RTK pro VVÚ Košice, spolupráce Vladimír Aufrata, Ctibor Klíma
- Výuková školní frézka FVH 16 CNC pro TOS Kuřim
- Obráběcí centrum FCQV 63 NC pro TOS Kuřim, spolupráce Ctibor Klíma
- Malý prozařovací mikroskop SAKR pro TESLU Brno, spolupráce Karel Kobosil
- Automatická závlahová čerpací stanice s mikro počítačem pro SIGMU Brno

1989

- Servoventilátor se zvlhčovačem pro CHIRANU Stará Turá, spolupráce Ctibor Klíma
- Pánská brusle SOLOSKATE pro BOTANU Skuteč, spolupráce Ctibor Klíma
- Redestilační přístroj pro JZD Slušovice

Marie Martykáňová

LETNÍ FILMOVÁ ŠKOLA A SLOVÁCKÉ MUZEUM V UHERSKÉM HRADIŠTI

Výtvarné umění a film

Červenec, léto, doba prázdnin a dovolených ... jsou přívlastky, které se nám při vyslovení okamžitě vybaví. Milovníci filmu si však již dávno zvykli, že v červenci patří neodlučně k sobě film a Uherské Hradiště. Každoročně zde probíhá Letní filmová škola¹ (LFŠ), která má v laických i odborných kruzích mimořádný ohlas. Všichni, ale obzvláště mladí, se těší, až celé město ožije a nasákné tou zvláštní atmosférou. Stalo se už tradicí, že se filmová škola vztahuje k určitému tématu – divadlo, hudba, literatura... Samozřejmě není možné, aby se vše odehrávalo pouze v hradištských kinech. Navíc vybraná témata přímo vybízí k tomu, aby se do tohoto projektu zapojily další kulturní instituce a město.

Bližší spolupráce Slováckého muzea v Uherském Hradišti s organizátory LFŠ (ředitel ing. Jiří Králík) se datuje od roku 1999, kdy nosným tématem jubilejního 25. ročníku byl Film a výtvarné

umění² (dokumentární filmy o umění, umělcích, setkání umělců a autorů filmů s účastníky LFŠ, besedy, koncerty, výstavy ...). Ve Smetanových Sadech a na dalších veřejných prostranstvích byly instalovány kamenné objekty a sochy Pavla Opočenského, ve městě na vybraných budovách byly umístěny bigboardy s portréty osobností (speciální akce malířů J. Davida, S. Diviše, T. Císařovského, J. Votruby nazvaná Obrazy na dálnici „Nokia Road“). V Galerii Slováckého muzea se realizovala stejnojmenná výstava Film a výtvarné umění, které se stala malým salónem tvorby významných osobností. Společně se představila díla umělců, kteří by se asi při jiné příležitosti nesešli, protože že při výběru umělců bylo respektováno pouze jediné kritérium, kromě kvality výtvarného artefaktu – o každém z vystavujících výtvarníků byl natočen dokument (který se promítal, s umělcem pokud přijel se realizovala беседа apod.). V přízemí galerie, v malém sále i na nádvoří měli návštěvníci možnost seznámit se s tvorbou předních českých umělců a současně i s výtvarnou tvorbou „filmařů“ – českých a zahraničních, kterým kromě filmu učarovalo i výtvarné umění a sami aktivně malují, kreslí, fotí... např. (J. Jakubisko, J. Švankmajer, K. Vachek, M. Šulík, M. Štrba, Z. Rozkopal, V. Jasný, M. Janek, Z. Sirový ad.).

Vystavený soubor nastínil alespoň z části různorodé tendence a pluralitní formy současného umění. Zahrnoval práce z různých výtvarných oborů – malby, sochařství, sklářství, keramiky, fotografie, architektury (slovinský architekt a urbanista J. Plečnik).⁷ Také zastoupení umělci se dali přiřadit k různým generacím od architekta Josipa Plečnika, civilistního malíře Kamila Lhotáka a explozionalistu Vladimíra Boudníka, sochaře Stanislava Kolíbala a akčního kreslíře Milana Grygara, konceptuálního umělce Jana Jedličku a fotografa Jindřicha Štreita až po nejmladšího studenta pražské výtvarné Akademie Františka Matouška. Jejich díla od pánů ředitelů Křížovnické školy Karla Nepraše a Jana Steklíka, přes Tvrdohlavé umělce – Františka Skálu, Jiřího Davida, Stanislava Diviše, Petra Nikla a skláře Zdeňka Lhotského – vykazovala nejrůznější přístupy i osobité formy.

Cirkus a film

Rok 2000 a další ročník LFŠ se odehrával ve znamení cirkusu – světa akrobatů, klaunů a iluzionistů. Galerie Slováckého muzea připravila pro své návštěvníky výstavu plakátů českých

Letní filmová škola 1999. Nádvoří Galerie SM s „Trpaslíky“ akademického sochaře Karla Nepraše.

Letní filmová škola 2004. Zahájení výstavy ve Slovákém muzeu „Balony v českém výtvarném umění“ 29. 7.–29. 8. 2004 (Ivo Vodsedálek a Jiří Králík).

Letní filmová škola 2000. Výstava v Galerii SM „Cirkus a film ve výtvarném umění“ 21. 7.–17. 9. 2000. Plakáty s cirkusovými náměty.

Letní filmová škola 2000. Výstava v Galerii SM „Cirkus a film ve výtvarném umění“ 21.7.–17. 9. 2000. Plakáty s cirkusovými náměty.

Letní filmová škola 2006. Výstava ve Slovákém muzeu „Srdce temnoty“ 22. 7. –10. 9. 2006 (dřevorezby Tanzánie).

Letní filmová škola 2006. Výstava ve Slovákém muzeu „Srdce temnoty“ 22.7.–10. 9. 2006 (kamenosochařství Zimbabwe).

i zahraničních grafiků s cirkusovými motivy (foto 3, 4) a prací umělců, kteří věnovali ve své tvorbě pozornost právě cirkusovému umění. Ohlédneme-li se do minulosti, musíme připustit, že tvorba mnoha umělců je občas ovlivněna cirkusovou náladou, napětím obdivuhodných triků, tajemnou hrou nevysloveného... Avšak asi žádný z nich neznal svět cirkusů, pantomin a comedia dell'arte, radosti a smutek klaunů, pierotů, hadích mužů, krasojedců, krasojedek, ekvilibristů, kolombin a kouzelníků tak dobře jako František Tichý (1896–1961). Právě s jeho kresbami a grafikou měli účastníci LFŠ možnost setkat se v Galerii SM. Pro Tichého byl cirkus a varieté životním tématem a programem. Cirkusové prostředí dobře znal a obdivoval ho. Jeho obrázky vznikaly pod dojmem vzpomínek a zážitků i z bezprostředního styku s klauny a artisty. Ve výstavě mu proto byl dán největší prostor. Je nadčasový, virtuózní i poetický. Vedle kreseb a grafik F. Tichého byly vystaveny obrazy Jana Baucha, Františka T. Šimona. Soubor více než padesáti kreseb a grafických listů (z let 1934–1957) z galerijních sbírek (Moravské galerie v Brně, Galerie výtvarného umění v Ostravě a Galerie Benedikta Rejta v Lounech, kde je zastoupena velká část grafického díla autora) inspirovaný oslnivým prostředím manéže, tvořilo podstatnou část vystaveného konvolutu. Fantazie Františka Tichého se do světa kouzelníků a artistů vracela v průběhu celé tvorby. Slavné klauny a artisty považoval za své přátele (Fratellini, Grock...) a svůj zájem doprovázel „...i věděním a stálým stykem s tímto oslnivým prostředím“ (F. Dvořák). Druhou část výstavy tvořily artefakty z oblasti umění užitého – konkrétně poselství ulice (plakáty s cirkusovou tematikou – převážně ze sbírek Moravské galerie v Brně a ze soukromé sběratelské sbírky). Kromě historických a současných plakátů českých autorů (J. Buriánek, E. Šedivá, ad.) zde byly vystaveny plakáty ruské (např. J. Cvik, V. Majstrovski, M. Fedorov, V. Kušinis) a polské proveniencí (J. Mladozieniec, J. Sawka, R. Kalarus, A. Pagowsky, W. Swierzy), které jsou dnes pro svou kvalitu vyhledávaným sběratelským artiklem. Program byl jako obvykle velice pestrý. V rámci Letní filmové školy byl rovněž promítán snímek o pražském malíři Otto Plachtovi. Tvorba tohoto umělce je poznamenána a inspirována zážitky z jihoamerického pralesa, kde převážná část vystavených artefaktů rovněž vznikala. V mezisálí prvního patra byla vystavena malá kolekce kreseb (pastelů), která alespoň trochu poodhalila tuto pozoruhodnou uměleckou

osobnost. Kromě filmové produkce byla pro účastníky Letní filmové školy připravena řada doprovodných akcí – koncerty, besedy, výstavy. Například v kině Hvězda se realizovala výstava fotografií Jaroslava Novotného, umělce, který s cirkusem strávil řadu let a zachytil jeho běžný život i pozlátka slávy. Další výstavy fotografií předních fotografů (Jindřicha Štreita, Vuka Latiničiče, Jana Reicha, Saši Vajta) byly připraveny ve Slovákém divadle. Lze říci, že „filmovkou“ žilo celé město i jeho okolí.

Jubilejní 30. ročník LFŠ

V dalších třech letech, ačkoliv témata „filmovky“ byla rovněž velmi zajímavá /Film a erotika, tanec... (27. ročník) – 2001, Film a opera, mytologie... (28. ročník) – 2002, Film a básník, smrt, experimentální film ... (28. ročník) – 2003/, se ve výstavních prostorách Slovákého muzea nerealizovaly žádné výstavy k LFŠ. Ovšem v roce 2004 se Slováké muzeum zapojilo do pořádání 30. jubilejního ročníku výstavami jak v hlavní budově Slovákého muzea, tak i v galerii.

Program 30. filmové školy 2004 byl opět bohatý nejen co se týká filmové nabídky, ale i doprovodných akcí. Jako obvykle byl rozčleněn do několika cyklů (Film a dětství, film a pohádka ...). Ještě před začátkem LFŠ byla ve Slovákém muzea zahájena výstava Hvězdičky stříbrného plátna, která představila českou animovanou tvorbu především pro děti. Touto výstavou jsme chtěli připomenout, že český animovaný film byl téměř po celou půlku 20. století světovým fenoménem. Jeho tvůrci vzbuzovali obdiv a úctu a jejich filmy rok co rok přinášely desítky významných cen z těch nejvýznamnějších festivalů. Díky jejich osobitému vkladu se český animovaný film od počátku vyznačoval vysokou výtvarnou kvalitou, vynalézavostí forem, mnohotvárností a originalitou, stejně jako žánrovou pestrostí a vysokou úrovní literárních předloh. Rok 1989 přinesl privatizaci slavných studií animovaného filmu, s níž zároveň skončily bohaté státní dotace. Točení animovaných filmů je dnes spíše soukromou záležitostí jako malování obrazů nebo psaní románů. Zůstávají pouze osobnosti, které se nevzdaly, hledají sponzory a nechápou film jako okamžitou reklamu, ale jako dlouhodobý kulturní skutek, který šíří jejich jméno po světě. Autorem výstavy, která byla věnována především dětskému divákovi, byl Leon Weigert, tvůrce expozice českého animovaného filmu v letohrádku Kratochvíle v jižních Čechách. U nás se představil pouze zlomek z obrovského

bohatství této tvorby – kolekce filmových loutek, loutkových scén a záběrů z kresleného filmu ze studií Jiřího Trnky a Studia Bratří v triku, loutky Jiřího Trnky, Adolfa Borna, Kuťáci Vladimíra Jiránka z večerníkových příběhů A je to. Macha a Šebestovou s jejich kouzelným sluchátkem a psem Jonatánem zná asi úplně každý, stejně jako Milerova Krtečka (Zdeněk Miler je rovněž autorem animované znělky Studia Bratří v triku, nebo Pilařova loupežníka Rumcajse, nezapomenutelné je Jeana Effelovo Stvoření světa atd.).

Další výstava nazvaná Balony v českém výtvarném umění, která se uskutečnila v hlavní budově Slovákého muzea ve Smetanových sadech, se odehrávala ve znamení „krásných starých časů“. Byla zařazena do cyklu o historii ale také současnosti balonového létání.⁹ Jejím duchovním otcem byl básník Ivo Vodseďálek, který celý cyklus uváděl, výstavu koncepčně připravil a část exponátů zapůjčil. Připomínala, že balon se stal, a pro mnohé dosud zůstává, symbolem svobody a věčné touhy člověka létat, spojnicí mezi realitou a snem, inspirací umělců, či sentimentální vzpomínkou na „staré krásné časy“. Setkáváme se s ním i na plátnech vynikajících českých malířů např. Kamila Lhotáka, Františka Grosse, Adolfa Borna, Tomáše Bíma, Emilie Tomanové, Karla Saudka ad.

V Galerii Slovákého muzea se realizovaly dvě autorské výstavy – Igor Ševčík,¹⁰ výběr z díla, a Bedřich Glaser¹¹, obrazy a kresby, které souvisely s hlavním tématem „filmovky“ a které volně navazovaly na výstavu Hvězdičky stříbrného plátna. Obě představily veřejnosti dvě významné umělecké osobnosti filmu a výtvarného umění. Premiéra výstavy obrazů, kreseb, plakátové tvorby Igora Ševčíka se uskutečnila v Nosticově paláci v Praze. V Uherském Hradišti byla doplněna o filmové návrhy, filmové plakáty a kresby. Převládaly obrazy malované enkaustikou, starobylou technikou známou už ve starověku, s rozličnými náměty, figurálními i krajinářskými, naplněné volnými asociacemi, imaginací, se surrealistickým nádechem. Josef Kobra Kučera, publicista, kurátor řady Ševčíkových výstav, místopředseda České unie karikaturistů a předseda občanského sdružení Muzeum kresleného humoru, o Igoru Ševčíkovi napsal: „...Zvládl všechny klasické techniky tvorby, v malbě pak i techniky zapomenuté. K tomu dokázal dělat scénografii pro Laternu Magiku a vytvořit řadu nezaměnitelných interiérů restaurací a hotelů. Pracoval s pigmenty vtíranými do vosku, po vzoru starých Egypťanů, s humorem

dokázal na litografickém kameni zobrazit obrácenou stranu světa a s duchovním pohledem se dokázal svými malbami „Okna mého ateliéru“ podívat na Ježíšův mýtus. To bylo poté, co Božího syna s jeho apoštoly spodobnil v asamblážích z dřeva, keramiky a kovu. Vzdorují prohlášení, že Igor Ševčík byl renesanční osobnost. Byl něčím více. Za necelých (bohužel) třicet let své tvorby, vytvořil svět ryb (byl dobrý rybář), lahví (byl dobrým parťákem u skleničky), filozofických názorů o existenci našeho světa (od animovaných filmů, přes grafiky a obrazy), vytvořil svět Igora Ševčíka... Igor Ševčík byl mimořádný člověk. Dílo Igora Ševčíka je mimořádné. Vše co vytvořil jako filmař, designér, grafik či malíř je dokonalé, protože Ševčík byl perfekcionalista v provedení a idealista pokud se týká obsahu. Patří k autorům, kteří dali život umění a umění dali nám...“

V malém sále prvního patra galerie se představila volná tvorba filmového výtvarníka, animátora a malíře Bedřicha Glasera.¹¹ Jeho obrazy, často velkoformátové (např. triptych Velký vůz), vychází ze surrealismu. Jsou namalovány mistrovskou barokní technikou (lesklé olejomalby na temperovém podkladu). Ve výstavě návštěvníci nejvíce obdivovaly romanticko-manýristické obrazy, které stírají hranice mezi snem a skutečností, v nichž klade důraz na imaginaci a náhodu – nečekaná setkání jevů a věcí. V nich vidí zdroj poetického zázračna, doceneňuje mýty a všeobecnou lidskou schopnost tvorby bez ohledu na tradiční umělecké druhy. Obrazy často zaplňují přemírou zobrazených artefaktů.

Pod vlajkou vzpoury

V pořadí již 31. ročník LFŠ 2005 se orientoval na tři hlavní cykly – pod vlajkou vzpoury (přehlídka filmů s tematikou vzpoury, revolty, revoluce...), filmová revolta (aneb „deset filmů, které otřásly filmovým světem“) a irský film (největší přehlídka irské kinematografie a irské kultury). Galerie Slovákého muzea uspořádala k filmové škole čtyři výstavy. Ve velkém sále prvního patra autorskou přehlídku kreseb polského režiséra Andrzeje Wajdy, Obrázky z Japonska (jeho filmy Dalton, Talbot aj. se rovněž v rámci školy promítaly) a výběr z tvorby Petra Síše. V malém sále se představil karikaturista Štěpán Mareš, v přízemí plakátová tvorba malíře Karla Vaci.

Výstava kreseb Andrzeje Wajdy¹² se stala nezapomenutelnou událostí filmové školy. Doplňovala komponované programy k 50. výročí polské kinematografie. Zahájil ji režisér prof. Krzy-

sztof Zanussi a polská herečka Krystyna Janda. Andrzej Wajda je pro Poláky tím, čím je Federico Fellini pro Italy a Ingmar Bergman pro Švédy. Národní režisér, nejvýznamnější tamní filmový tvůrce, od roku 2000 držitel Oscara za celoživotní dílo. Méně je veřejnosti známý jako skvělý malíř. Obrázky z Japonska v Galerii SM byly první českou výstavou jeho výtvarné tvorby a určitě příjemně překvapily nejen příznivce filmové umění. Kromě kreseb z cest se staly součástí expoziční prezentace také návrhy scén k filmům. Výstava byla instalovaná ve velkém sále prvního patra, který byl rozdělen na dvě části. Jedna patřila Andrzejovi Wajdovi, druhá Petru Sísovi¹³, významnému českému malíři, grafikovi a filmovému tvůrci, žijícímu v New Yorku. Kromě plakátů, grafiky, návrhů filmů a ilustrací byl součástí výběru z díla filmový snímek o autorovi. Poprvé se na veřejnosti představila nová kniha Petra Sise o Tibetu ad..

Malý komorní sál byl věnován comicsu, karikatuře, kresbě a obrazům Štěpána Mareše¹⁴, „protagonisty“ zeleného Raula. Kromě comicsů a karikatur maluje Štěpán Mareš také obrazy. Zpočátku byl výrazně ovlivněn S. Dalím. Používal tuš, latex a tempéry. Postupně si vypracoval styl vlastní a na různé materiály maluje výhradně olejem.

Protože výstava Karla Vaci v Galerii Slovákckého muzea byla připravena při příležitosti letošního 31. ročníku Letní filmové školy, převážnou část vystavených exponátů tvořily právě filmové plakáty (malým doplněním bylo několik obrazů). Výběr prezentace tohoto autora však nebyl náhodný. S Uherským Hradištěm se sblížil v roce 1971, kdy pro Slovákcké divadlo připravoval scénické návrhy pro představení Periferie v režii Miloše Hynšta.

32. ročník LFŠ ve znamení Afriky

Letošní 32. ročník LFŠ byl už tradičně rozmanitý, zajímavý a bohatý. Z jeho pestrého programu si mohli vybírat příznivci nejen filmového, ale i výtvarného, hudebního nebo divadelního umění. V rámci doprovodných programů asi největší zájem vzbudila výstava ve Slovákckém muzeu s tajuplným názvem Srdce temnoty, která představila umění černé Afriky, konkrétně kamenné sochy ze Zimbabwe, dřevorezby z Tanzánie, Malawi a dalších oblastí středovýchodní a jižní Afriky, obrazy konžských malířů od velké řeky – Kongo.

Celé Slovákcké muzeum bylo o letošních prázdninách ve znamení Afriky. První patro bylo věnováno africkému umění. V přízemí se návštěvníci

setkali s obrázky a fotografiemi z cest významných českých cestovatelů a expedic: E. Holuba, RNDr. J. Bauma, akademického sochaře F. V. Foita, režiséra L. Broma, J. Hanzelky + M. Zikmunda a expedice Lambarene. Asi všichni známe cestovatele, spisovatele a publicisty J. Hanzelku a M. Zikmunda, kterým se v roce 1947 splnil studentský sen. S legendárním vozem Tatra 87, kterou jsme mohli ve Smetanových sadech obdivovat při vernisáži, cestovali napříč Afrikou a své zážitky zaznamenávaly nejen písemně ale i fotoaparátem. Už méně je nám asi známé jméno sochaře F. V. Foita, který se svou „tatrovkou“ a společně se zoologem J. Baumem podnikl svou první cestu do Afriky (trasa Alexandrie - Kapské Město) v roce 1931. V průběhu cesty Foit vytvořil asi dvacet portrétů Afričanů, které se staly majetkem Hrdličkova muzea člověka v Praze. Jak F. V. Foit, tak dr. J. Baum přivezli mnoho cenných předmětů (jsou ve sbírkách např. Náprstkova muzea) a popsali tuto cestu v samostatných cestopisech. Zcela neznámé bylo pro většinu jméno Ladislava Broma (vlastním jménem Ladislav Kořínek) – cestovatele a tvůrce dokumentárních filmů o Africe např. Po stopách Stanleye, které jsou uchovány ve Smithsonian Institut ve Washingtonu DC pro jejich historickou hodnotu. Režíroval známé filmy jako např. Klapzubova jedenáctka, Ulice zpívá. Na sklonku 2. světové války začal psát s F. Kožíkem scénář filmu o Africe s názvem Ve spárách džungle. Scénář se pokusil realizovat až ve emigraci (ve Francii a Švýcarsku), ale z nedostatku finančních prostředků k tomu nedošlo. Po tomto velkém zklamání rozpustil L. Brom svůj štáb a s kamerou se rozjel do Afriky sám. Mezi lety 1949–1962 cestoval po Africe. Jeho kamera a fotoaparát zaznamenávaly pronikání vlivu západní civilizace do tradičního způsobu života. Výsledkem pravidelných cest do rovníkové Afriky je sedm knih o Africe přeložených do devíti jazyků, a také bestselleru 20 000 mil africkou džunglí. Zemřel náhle, uprostřed tvůrčí práce na cestě z Monreálu do New Yorku (1969). Šestidílná dokumentární série „The Changing Face of Africa“, připravovaná pro kanadskou televizi zůstala nedokončena. Fotografie z jeho cest na výstavu zapůjčil soukromý sběratel.

Tvorba soch má v Africe dlouhou tradici. Nejtypičtější formou figurálního umění jsou masky a sochy, které jsou součástí rituálů, uctívání různých božstev či duchů zemřelých. Tento druh umění vždy přitahoval pozornost cestovatelů, a už po staletí zdobí soukromé sbírky a muzea

po celém světě. V Tanzánii i současní umělci navazují na staré tradice a dávají dřevu (eben, palisandr) tvar v duchu svých předků. Miroslav Širš, obdivovatel a znalec makondských dřevorezeb, který zapůjčil muzeu svou sbírku, je také jedním z organizátorů tzv. *Škol pro Afriku*, o nichž říká: „Vznikly za účelem získání finančních a podpůrných technických prostředků pro výstavbu a provoz školy, pracovních dílen a kulturního centra pro dřevorezbaře ve vesnici Chikundi v jihovýchodní Tanzánii (patřící k nejhudším regionům v Africe).

Druhá část výstavy byla zaměřena na současné kamenosochařství ze Zimbabwe – převážně z oblasti zvané Tengenenge (Místo počátků). Zimbabwské kamenosochařství je jev poměrně mladý. V ruinách nejvýznamnější památky, středověkého města Velké Zimbabwe, se sice našlo několik kamenných plastik ptáků, ale pokoušet se spojovat moderní zimbabwské sochařství s tak dávnou minulostí je jen zbytečným pokusem o hledání fiktivních kořenů. Rozvoj začal v 50. letech a je spojený s několika náhodami. Jednak s působením misionářů C. Patersona, H. Groebera, kteří probudili zájem místních umělců o práci s kamenem. Dalším významným aspektem je založení Národní galerie Frankem McEwenem, který během několika málo let dokázal přesvědčit pochybovače o kvalitách děl afrických sochařů. A v neposlední řadě je to iniciativa Toma Blomefielda v Tengenenge. Jeho farma se záhy proměnila v uměleckou kolonii, ve které se tavily kulturní vlivy z celého jihu Afriky. Působili tu nejen místní, ale také Malawijci, Mosambičané, Zambijci i Angolci. Vzniklo tu podhoubí, ze kterého záhy vyrostli první mistři sochaři. Po krátkém období spolupráce s McEwenem došlo ke střetu, protože Blomefield byl spíše obchodníkem než kurátorem. Ale právě díky němu se nakonec tisíce soch rozléto po celém světě a „šonské sochařství“ (jak jej nesprávně nazvali podle většinyového kmene v dnešním Zimbabwe kritici i obchodníci v cizině) se stalo pojmem v řadě zemí světa. V Uherském Hradišti se představilo v rámci LFŠ poprvé.

Ani Galerie SM nezůstala stranou a třemi výstavami se zapojila do projektu „filmovky“. V přízemí výstavou filmového výtvarníka Jiřího Štamfesta¹⁶. Kolekce osmi desítek prací představila tvůrčí aktivity autora od 80. let do současnosti. Jeho výtvarný projev se vyznačuje nejen precizním rukopisem, tematickou nápaditostí, ale především zvláštním smyslem pro humor a nadsázku.

Inspirace částečně hledá v reálném životě, ovšem s fantazií sobě vlastní je zpracovává v nečekaných variacích, v nichž momentální postřeh přináší další nápady převáděné do překvapujících vizí. Z jeho kreseb cítíme blízký vztah k surrealismu, „odkud se pohybuje k poloze groteskního vyjádření ve stylu „ad absurdum“ (M. Martykánová). Je ideálním autorem pro ilustrování vědeckofantastických románů.

V prvním patře ve velkém sále výstava Mléko a Hlína – Barbora Šlapetová a Lukáš Rittstein navázala na cyklus Obrázky z džungle, představený např. v Galerii Rudolfinum v Praze, a ve filmové škole byla zařazena pod téma Člověk a příroda. Oba autoři, kteří jsou partnery i v životě, se sešli v roce 2000 při projektu výtvarného návrhu interiéru pavilonu indonéské džungle v pražské ZOO. Spolupráce na této velkolepé soše krajiny autory inspirovala k uspořádání další výstavy v galerii Tvrdohlaví s pracovním názvem Zahrada. Lukáš Rittstein zpracovává umělý materiál laminát - skelná tkanina s polyesterovou pryskyřicí - ve velkorysých surových formách s obnaženou strukturou materiálu a nechává vyniknout jeho přirozenou technickou povahu. Umí sestavit různorodé elementy do útvarů, ve kterých se protikladné prvky rozpustí do jediného celku. Barbora se s ním setkává ve shodném vidění světa, jako džungle, nebo houštiny a stejně tak klade důraz na strukturu a charakter přírodních jevů a materiálů. Její monumentální obrazy, vychrlené ve spontánních sériích po vstřebeném nárazu s realitou, hledají společný princip odlišných světů (džungle přírody, džungle města).

V malém sále byla instalována výstava padesáti fotografií z natáčení filmů Wernera Herzoga¹⁷ „Film muss physisch sein“, která už obletěla svět (k nám se dostala ze Soulu, a od nás putovala do Krakova). Byla uspořádána ve spolupráci s Goethe Institut v Praze a opět se stala významnou premiérovou událostí pro Uherské Hradiště. Vynikající švýcarský umělec Beat Presser (*1952), který se účastnil natáčení třech Herzogových filmů jako fotograf, zachytil fyzickou dimenzi Herzogových filmů přesvědčivým způsobem: jeho fotografie ukazují Herzoga v akci, běžícího, dirigujícího, znázorňují ho jako vášnivého inscenátora a neúnavný motor svých filmů.

Spolupráce s organizátory LFŠ, vzájemné propojení akcí, je pro Slovácké muzeum zajímavá a přínosná. Zdá se, že bude pokračovat i v dalších letech.

Poznámky:

- 1 Letní filmová škola se stala významnou nejen filmovou ale i a společenskou kulturní, která je svým způsobem jedinečná u nás i ve světě. Trvá vždy devět dní (poslední červencový týden). Její cíl je i po čtyřiceti letech stejný – prohlubovat odborné vzdělání organizátorů a lektorů filmových klubů a v posledních deseti letech zesílit spolupráci s jinými druhy umění (divadlo, výtvarné umění, hudba, literatura apod.). První letní seminář se uskutečnil v Čimelicích (zúčastnilo se ho asi 50 účastníků). Tradice pak pokračovala každoročně. V roce 1974 poprvé zazněl název Letní filmová škola. Konala se na různých místech republiky např. v Hořovicích, Pisku, Uherském Hradišti, Trutnově, Strážnici, Světlé nad Sázavou, Jihlavě. Od roku 1992 se natrvalo usídlila v Uherském Hradišti. Z uzavřené akce pro hrstku nadšenců ze stal rozsáhlý projekt, který získal ohlas i za hranicemi republiky. Postupně se začala měnit celá struktura LFŠ. Od roku 1996 jsou vybírány tzv. hlavní cykly v jejichž znamení jednotlivé ročníky realizují programy (např. Mystifikace, Venkov, Tanec, Opera, Smrt, Revoluce, Básník, Cirkus ad). Současně se každý rok pravidelně objevuje i rozsáhlá retrospektiva národní kinematografie např. Irsko, Nový Zéland, Mexiko, Čína apod. Kromě toho jsou pravidelně zařazovány tzv. pravidelné cykly: Osobnosti a výročí, Nový český film, Ozvěny festivalů, Krátkometrážní tvorba, Doprovodné akce apod.. Od roku 2005 se objevil nový cyklus – Deset filmů, které otřásly světem. I z tohoto výčtu je zřejmé, že rozsah a kvalita rok od roku vzrůstá.
- 2 Seznam vystavujících autorů v Galerii SM na výstavě Výtvarné umění a film v r. 1999:
  - a) **výtvarní umělci:** Jiří Anderle, Vladimír Boudník, Jiří David, Stanislav Diviš, Milan Grygar, Jan Jedlička, Stanislav Kolibal, Kamil Lhoták, Zdeněk Lhotský, František Matoušek, Karel Nepraš, Petr Nikl, Michael Rittstein, René Roubíček, František Skála, Joska Skalník, Jan Steklík, Jindřich Štreit, Ida Vaculková, Martin Velišek, Jiří Votruba, Josef Wagner;
  - b) **filmoví umělci:** Dušan Hanák, Juraj Jakubisko, Miroslav Janek, Aurel Klímt, Zdeněk Rozkopal, Zdeněk Sirový, Jan Švankmajer, Martin Šulík, Karel Vachek.
- 3 Poprvé lidé překonali přitažlivost zemskou ve Francii v době vlády Ludvíka XVI. Díky vynálezu bratří Montgolfiérů dva odvážní šlechtici svým letem předznamenalí éru bouřlivého rozvoje vědy a techniky. Nejen

proto divu, že se balony staly vyhledávaným tématem pro výtvarné umění. Vždyť i sám balon, jeho plocha obalu předurčuje k tomu, aby byl výtvarně pojednán. Zejména v druhé polovině 19. století našlo rozvíjející se podnikání v balónech ideální plakátovací plochu použitelnou pro reklamu, která vzbuzovala maximální pozornost publika.

- 4 **Igor Ševčík** (1951–2003) vstoupil do světa animovaného filmu ještě během studií v 70. letech. Začínal jako amatér, který nemá k dispozici tým profesionálů, ale pouze své schopnosti. Nepodřizoval se kresbě jiného výtvarníka, ale přemýšlel, jak nejlépe rozhybat kresbu svoji. „Vymýšlel to tak dokonale, že téměř zrušil hranici mezi grafickým a animacním nápadem a že většinou je v jeho filmech těžké stanovit, která z obou složek znamenala prvotní inspiraci...“ (Z. Škapová). V jeho filmografii napočítáme třináct autorských filmů. Jako výtvarník spolupracoval na dalších animovaných a hraných filmech (např. Jakubiskova Tisícročná včela). Za své autorské filmy, v nichž asociativně spojuje expresivní kresby, důvěrně známé symboly a znaky v rozmarných glosách a úvahách, získal více než třicet domácích a zahraničních cen. Kromě filmu se věnoval volné grafice, ilustraci, spolupracoval s Laternou magikou a navrhl také interiéry několika restaurací a hotelů. Zúčastnil se desítek kolektivních výstav v tuzemsku i zahraničí, autorských výstav mu bylo zatím uspořádáno přes třicet. Výtvarně přispíval do deseti sborníků. V 80. letech vytvořil řadu filmových a divadelních plakátů, psal rybářské povídky, fotografoval přírodu. Od roku 1990 vedl Studium animovaných filmů ve Zlíně a v roce 1991 se stal poradcem ministra kultury a posléze ředitelem filmového a audiovizuálního odboru Ministerstva kultury ČR. Byl zakládajícím členem České unie karikaturistů.
- Bedřich Glaser** (* 1957), filmový výtvarník, animátor a malíř, vystudoval SUPŠ v Praze obor animovaný film. Do roku 1983 pracoval v Krátkém filmu Praha. V současné době je ve svobodném povolání. Působí jako malíř, výtvarník, scénárista, režisér a animátor. Jako animátor pracoval na krátkých i celovečerních snímcích Jana Švankmajera. Z krátkých filmů připomeňme Zánik domu Usherů, Jáma kyvadlo a naděje, Mužné hry, Tma, světlo, tma, Jídlo, Jiný druh lásky, Konec stalinismu v Čechách, Flora, Maso, z celovečerních Něco z Alenky, Lekce Faust, Spiklenci slasti, Otesánek (oceněný Českým lvem, Nejlepší film roku 2001). Spolupracoval výtvarně i jako

- animátor s dalšími významnými českými a slovenskými režiséry jako např. V. Vorlíčkem (Křeček v Noční košili, Rumburak), J. Jakubíkem (Perinbaba), J. Polákem (Návštěvníci), O. Lipským (Tajemný hrad v Karpatech), Z. Svěrákem (Tři veteráni), Z. Troškou (Z pekla štěstí) a dalšími. Autorsky spolupracoval na hudebních klipech pro skupiny Stromboli, Fénix, Precedens (společně s manželkou Světlanou), vytvořil upoutávky pro Greenpeace, Optimus mundus, řadu animovaných a hraných reklam (Martánci, Artificial-life, Kamenozrout a další).
- 6 **Andrzej Wajda** (* 1928), jeden z nejvýznamnějších režisérů polské a světové kinematografie. Studoval malířství na Akademii výtvarných umění v Krakově, potom režii na Vysoké filmové škole v Lodži. Úspěch zaznamenal už svými prvními třemi filmy Nezvaní hosti, Kanály, Popel a démant. Jeho díla získala prestižní ocenění na festivalech v Benátkách, Berlíně, Cannes, Montrealu, Moskvě, San Sebastianu a tři z nich byly nominované na Oscara (Zaslíbená krajina, Slečny z Vlčí, Člověk ze železa). Je nositelem mnoha významných polských a mezinárodních řádů, např.: Francouzská komandérie čestné legie, Německý velký kříž za zásluhy, a čestných doktorátů: American Univ. Washington, Univ. Bologne, Jagellonskej univerzity v Krakově, Univerzit v Lyonu a Bruselu. Získal i několik ocenění za celoživotní dílo: francouzského Cézara, Evropskou filmovou cenu Felix (1990), Zlatého Golema (MFF Praha 1996), Stříbrného berlínského medvěda (MFF Berlín 1996), Čestného Oscara (2000) a vícero polských filmových ocenění. Důležitou část v jeho tvorbě představuje i divadelní režie.
- 7 **Petr Sís** (* 1949), ilustrátor, grafik, tvůrce animovaných filmů a kreslíř komiksů a kreseb pro noviny a časopisy, absolvent VŠUP v Praze a The Royal College of Art v Londýně. Za svou tvorbu získal mnoho ocenění po celém světě - od Zlatého medvěda na Filmovém festivalu v Berlíně (1980 za krátký animovaný film Hlavy) až po Ragazzi Award na Mezinárodním veletrhu dětské knihy v Boloni (2004 za Strom života). Žije se svou ženou a dvěma dětmi, Madlenkou a Matějem, v New Yorku. Je autorem více než dvaceti knih, pro dalších více než padesát vytvořil ilustrace. Na samostatných výstavách své dílo představil v Chicagu, New Yorku, Tchaj-peji, Paříži, Mnichově a Curychu. Na přelomu let 1997 a 1998 vystavoval také v Jízdárně Pražského hradu. Natočil 26 animovaných filmů. S uměním na veřejnosti má Petr Sís zkušenosti už z několika veřejných prostorů, mimo jiné na letišti v Baltimoru a na univerzitě v Minnesotě. V roce 2004 vytvořil pro stanici newyorského metra na 87. ulici nástěnnou mozaiku.
- 8 **Štěpán Mareš** (* 1972), kreslíř, karikaturista, malíř. V roce 1995 v týdeníku Reflex začíná 1. ledna vycházet comicsový seriál „Zelený Raoul“; navázání osobních přátelství s Janem Saudkem, Milošem Macourkem a Vladimírem Jiránkem, 1999 – v Lidových novinách začíná vycházet strip „Dlouhý nos“, dodnes vychází každý všední den, 2002 – po celý rok kreslí titulní strany týdeníku Profit, 2003 – začala spolupráce s MF Dnes – ilustrační kresby pro sportovní redakci a Magazin Dnes; 2004 – v květnu vychází v MF Dnes dvoustránkový comics „Zločinní vůdci“, trilogie o slavných zločincích podle scénáře Milana Krumla, nic „legračního“, seriózní zachycení jejich životů, kresleno zcela jiným stylem než Zelený Raoul; od podzimu se začíná objevovat v pořadu TV Prima Dementi, 2004/05 – kreslí celostránkové politické vtipy pro měsíčník 51 PRO, 2005 – ve zlínských ateliérech právě animují kresby k písničce Zelený Raoul, pomalu se rozvíjí další spolupráce (možná i celovečerní film).
- 9 **Karel Vaca** (1919–1989) byl umělcem širokého tvůrčího záběru. V jeho celoživotním díle jsou v početném zastoupení obrazy, kresby, grafika, knižní ilustrace a obálky, scénické a kostýmní návrhy, plakátová tvorba. Za filmové plakáty byl opětovně oceněn (1964 II. cena v Mezinárodní soutěži filmového plakátu v Karlových Varech – Sladký život a Obžalovaný, 1977 zvláštní ocenění časopisu The Hollywood Reporter za plakát k filmu Bílá Odysea, 1980 Grand Prix na International Film Festival Chicago za plakát k filmu Závod o Velkou cenu, 1982 III. cena časopisu The Hollywood Reporter za plakát k filmu Neříkej mi majore, 1984 II. cena na International Film Festival Chicago za plakát k filmu Prachy v prachu, 1988 čestné uznání v soutěži Svazu českých výt. umělců Praha za nejkrásnější plakát roku k filmu Velká filmová loupež). V bohatých kolekcích byly Vacovy plakáty opakovaně prezentovány po celém světě (Rakousko, Německo, Švýcarsko, Itálie, Francie, Španělsko, Belgie, Anglie, Irsko, Finsko, Polsko, Rusko, Bulharsko, Mexiko, USA, Kanada, Japonsko). Mnohé z nich jsou také zastoupeny ve sbírkových fondech českých i zahraničních galerií a muzeí.
- 10 **Jiří Štamfest** (* 1950), pracoval v Krátkém filmu Praha jako asistent kamery, později jako výtvarník animovaného filmu. Podílel se na tvorbě řady českých filmů (např. Nesmluvená

setkání – režie I. Pavlásková, Konto separato – režie D. Klein, Nejasná zpráva o konci světa – režie J. Jakubisko, Lotrando a Zubejda – režie K. Smyczek, Zdivočelá země – režie H. Bočan), a postupně se prosadil i v zahraniční produkci (např. Nexus – režie J. M. Forqué, The Young Arthur – režie M. Salomon, Children of Dune – režie G. Yaitanes, Hitler: The Rise of Evil – režie Ch. Duguay, Salem´s Lot – režie M. Salomon). V současné době je vyhledávaným odborníkem na filmové výtvarné triky.

- 11 **Werner Herzog** (* 1942), po maturitě v roce 1961 začal studovat germanistiku, dějiny a divadelní vědu, v čemž pak pokračoval v Pittsburghu. Jako autodidakt realizoval v roce 1962 svůj první krátký film a v roce 1963 založil vlastní filmovou produkční firmu. Za svůj první hraný celovečerní film *Lebenszeichen / Signál k životu* (1968) získal Německou filmovou cenu a na Berlinale Stříbrného medvěda za nejlepší debut. Filmy

jako *Aguirre, der Zorn Gottes / Aguirre, hněv Boží* (1972) und *Jeder für sich und Gott gegen alle / Každý pro sebe a bůh proti všem* (1974) daly základ Herzogovu mezinárodnímu věhlasu jako autorského režiséra. V Německu ale bylo jejich přijetí rozporuplné. Od roku 1978 začal velmi úzce spolupracovat s Klausem Kinskim: *Nosferatu* a *Woyzeck* přinesly oběma velké uznání i v Německu. Ambiciózní projekt *Fitzcarraldo* (1982) se postaral o palcové novinové titulky především kvůli velmi komplikovaným podmínkám natáčení v Peru. Ve veřejném mínění se tak etablovala Herzogova image jako excentrického režiséra, který se při uskutečňování svých vizí nezalekne žádných obtíží. Od roku 1969 natočil Herzog také přes dvacet televizních dokumentů. I jako dokumentaristu jej zajímají neobyčejné osudy lidí z celého světa. Od roku 1986 je rovněž žádaným operním režisérem. Žije v Los Angeles.

Milada Frolcová

Letní filmová škola 2004. Výstava ve Slováckém muzeu „Hvězdičky stříbrného plátna“ 29. 4.–29. 8. 2004 (Broučci).